EUROPSKA
KOMISIJA

Strasbourg, 15.4.2014.
COM(2014) 18 final

ANNEX 1

PRILOG

Nacrt sporazuma o zajedničkom zračnom prostoru između Europske unije i njezinih država članica i Ukrajine

prijedlogu odluke Vijeća

o potpisivanju, u ime Europske unije i privremenoj primjeni Sporazuma o zajedničkom zračnom prostoru između Europske unije i njezinih država članica i Ukrajine

PRILOG

Nacrt

SPORAZUMA O ZAJEDNIČKOM ZRAČNOM PROSTORU IZMEĐU EUROPSKE UNIJE I NJEZINIH DRŽAVA ČLANICA I UKRAJINE

KRALJEVINA BELGIJA,

REPUBLIKA BUGARSKA,

REPUBLIKA HRVATSKA,

ČEŠKA REPUBLIKA,

KRALJEVINA DANSKA,

SAVEZNA REPUBLIKA NJEMAČKA,

REPUBLIKA ESTONIJA,

IRSKA,

HELENSKA REPUBLIKA,

KRALJEVINA ŠPANJOLSKA,

FRANCUSKA REPUBLIKA,

TALIJANSKA REPUBLIKA,

REPUBLIKA CIPAR,

REPUBLIKA LATVIJA,

REPUBLIKA LITVA,

VELIKO VOJVODSTVO LUKSEMBURG,

MAĐARSKA,

REPUBLIKA MALTA,

KRALJEVINA NIZOZEMSKA,

REPUBLIKA AUSTRIJA,

REPUBLIKA POLJSKA,

PORTUGALSKA REPUBLIKA,

RUMUNJSKA,

REPUBLIKA SLOVENIJA,

SLOVAČKA REPUBLIKA,

REPUBLIKA FINSKA,

KRALJEVINA ŠVEDSKA,

UJEDINJENA KRALJEVINA VELIKE BRITANIJE I SJEVERNE IRSKE,

ugovorne stranke Ugovora o Europskoj uniji i Ugovora o funkcioniranju Europske unije (dalje u tekstu zajedno „ugovori EU-a”) i države članice Europske unije (dalje u tekstu „države članice EU-a”) i

EUROPSKA UNIJA, dalje u tekstu „Unija” ili „Europska unija” ili „EU” s jedne strane,

i

UKRAJINA s druge strane,

dalje u tekstu sve navedene države zajedno „stranke”.

ŽELEĆI stvoriti Zajednički zračni prostor (ZZP) na temelju uzajamnog pristupa tržištima zračnog prijevoza stranaka, uz jednake uvjete tržišnog natjecanja i poštovanje jednakih pravila, uključujući područja zrakoplovne sigurnosti, zaštite zračnog prometa, upravljanja zračnim prometom, društvene usklađenosti i okoliša.

PREPOZNAJUĆI združenu narav međunarodnog civilnog zrakoplovstva te prava i obveze Ukrajine i država članica EU-a koja proizlaze iz njihova članstva u međunarodnim zrakoplovnim organizacijama, a osobito Međunarodnoj organizaciji civilnog zrakoplovstva i Europskoj organizaciji za sigurnost zračne plovidbe, te prema međunarodnim sporazumima s trećim strankama;

ŽELEĆI produbiti odnose između stranaka u području zračnog prometa, uključujući i područje industrijske suradnje te nadograditi okvir postojećeg sustava sporazuma o uslugama u zračnom prometu za potrebe promicanja gospodarskih, kulturnih i prijevoznih veza između stranaka;

ŽELEĆI olakšati širenje mogućnosti međunarodnoga zračnog prometa, uključujući razvojem mreža zračnog prijevoza kako bi se udovoljilo potrebama putnika i otpremnika za prikladnim uslugama zračnog prijevoza;

PREPOZNAJUĆI značaj zračnog prijevoza pri promicanju trgovine, turizma i investicija;

UVAŽAVAJUĆI Konvenciju o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, otvorenu za potpisivanje u Chicagu 7. prosinca 1944.,

UZIMAJUĆI U OBZIR da se Sporazumom o partnerstvu i suradnji između Europskih zajednica i njihovih država članica i Ukrajine određuje da se, s ciljem osiguravanja koordiniranog razvoja prometa između stranaka i prilagodbe njihovim komercijalnim potrebama, uvjeti uzajamnog pristupa tržištu i pružanja usluga u zračnom prometu mogu urediti posebnim sporazumima;

ŽELEĆI omogućiti zračnim prijevoznicima da putnicima i otpremnicima ponude konkurentne cijene i usluge na otvorenom tržištu;

ŽELEĆI da svi sektori industrije zračnog prometa, uključujući zaposlenike zračnih prijevoznika, imaju koristi od liberaliziranog okružja;

NAMJERAVAJUĆI proširiti okvir postojećih sporazuma o zračnom prometu s ciljem postepenog otvaranja pristupa tržištima i ostvarivanja što većih koristi za potrošače, zračne prijevoznike, radnu snagu i zajednice obje stranke;

SLAŽUĆI SE da bi bilo primjereno temeljiti propise ZZP-a na odgovarajućem zakonodavstvu na snazi u Europskoj uniji, kako je utvrđeno u Prilogu I. ovom Sporazumu, ne dovodeći u pitanje odredbe Ugovora o Europskoj uniji i Ugovora o funkcioniranju Europske unije (ugovori EU-a) ni Ustava Ukrajine;

PRIMJEĆUJUĆI namjeru Ukrajine da u svoje zakonodavstvo u području zrakoplovstva ugradi odgovarajuće zahtjeve i norme Europske unije, uključujući i buduća zakonodavna rješenja u EU-u;

ŽELEĆI osigurati najviši stupanj zaštite i sigurnosti u međunarodnom zračnom prometu te potvrditi ozbiljnu zabrinutost u vezi s djelima ili prijetnjama usmjerenima protiv sigurnosti zrakoplovstva, koji ugrožavaju sigurnost osoba ili imovine, štetno utječu na izvođenje zračnog prijevoza i narušavaju povjerenje javnosti u sigurnost civilnog zrakoplovstva;

PREPOZNAJUĆI da bi se potpunim pridržavanjem pravila ZPP-a strankama u potpunosti omogućilo korištenje povlastica uključujući omogućavanje pristupa tržištima i ostvarivanje što većih koristi za potrošače i industrije obiju stranaka;

PREPOZNAJUĆI da se uspostava ZZP-a i provedba njegovih pravila ne može postići bez prijelaznih dogovora;

PREPOZNAJUĆI važnost odgovarajuće podrške u tom smislu;

NAGLAŠAVAJUĆI da se prema zračnim prijevoznicima treba odnositi na nediskriminirajući način s obzirom na njihov pristup infrastrukturi zračnog prijevoza, a posebno tamo gdje je ta infrastruktura ograničena, uključujući, ali ne ograničavajući na pristup zračnim lukama;

ŽELEĆI zračnim prijevoznicima osigurati jednake uvjete rada, omogućavajući njihovim zračnim prijevoznicima poštenu i jednaku mogućnost pružanja dogovorenih usluga;

PREPOZNAJUĆI da državne subvencije mogu štetno utjecati na tržišno natjecanje zračnih prijevoznika te da mogu ugroziti osnovne ciljeve ovog Sporazuma;

POTVRĐUJUĆI važnost zaštite okoliša pri razvoju i provedbi međunarodne zrakoplovne politike te priznajući pravo suverenih država da u tu svrhu poduzmu odgovarajuće mjere;

SHVAĆAJUĆI važnost zaštite potrošača, uključujući zaštite koje pruža Konvencija o ujednačavanju određenih pravila za međunarodni zračni prijevoz, sastavljena u Montrealu 28. svibnja 1999.;

PODRŽAVAJUĆI neprekidni dijalog stranaka s ciljem produbljivanja njihovih odnosa u ostalim područjima, prije svega da bi se olakšalo kretanje osoba,

SPORAZUMJELI SU SE:

GLAVA I.

OPĆE ODREDBE

ČLANAK 1.

CILJEVI I OPSEG PRIMJENE

Svrha ovog Sporazuma postepena je uspostava Zajedničkog zračnog prostora između Europske unije, njezinih država članica i Ukrajine, osobito na temelju jednakih pravila u području zrakoplovne zaštite i sigurnosti, upravljanja zračnim prometom, okoliša, zaštite potrošača, računalnih sustava rezervacija te drugih društvenih pitanja. U tu svrhu ovim Sporazumom utvrđuju se pravila, tehnički zahtjevi, upravni postupci, osnovne operativne norme i provedbena pravila primjenjiva između stranaka pod uvjetima navedenima dalje u tekstu.

Zajednički zračni prostor temelji se na slobodnom pristupu tržištu zračnog prijevoza i jednakim uvjetima natjecanja.

ČLANAK 2.
DEFINICIJE

Za potrebe ovog Sporazuma, osim ako je drukčije navedeno, pojam:

1. „ugovorena usluga” i „utvrđena linija” znače međunarodni zračni promet prema članku 16. (Dodjela prava) i Prilogu II. ovog Sporazuma;
2. „Sporazum” znači ovaj Sporazum, njegovi prilozi i sve njegove izmjene;
3. „zračni prijevoz” znači prijevoz putnika, prtljage, tereta i pošte zrakoplovom, odvojeno ili u kombinaciji, koji je ponuđen javnosti za naknadu ili najam, koji, da bi se otklonile sumnje, uključuje redovite i neredovite (zakupljene) usluge zračnog prijevoza i zračnog prijevoza tereta;
4. „zračni prijevoznik” je trgovačko društvo ili poduzeće s valjanom operativnom licencijom ili istovjetnom dozvolom;
5. „nadležna tijela” znači vladine agencije ili javna tijela odgovorna za upravne funkcije u okviru ovog Sporazuma;
6. „trgovačka društva ili poduzeća” znači subjekti koji su osnovani na temelju građanskog ili trgovačkog prava, uključujući i zadruge te ostale pravne osobe uređene javnim ili privatnim pravom, osim onih koje su neprofitne;
7. „Konvencija” znači Konvencija o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, otvorena za potpisivanje u Chicagu 7. prosinca 1944. i uključuje:

   (a) svaku izmjenu koja je stupila na snagu na temelju članka 94. točke (a) Konvencije i koju su ratificirale Ukrajina i država članica EU-a ili države članice EU-a;

   i

   (b) svaki prilog ili svaku njegovu izmjenu, donesenu na temelju članka 90. Konvencije, ako je takav prilog ili izmjena u bilo kojem trenutku na snazi i za Ukrajinu i za državu članicu EU-a ili države članice EU-a, ako se tiču predmetnog pitanja;

8. „Sporazum EZZP” znači višestrani sporazum između Europske zajednice i njezinih država članica, Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Hrvatske, bivše jugoslavenske republike Makedonije, Republike Islanda, Republike Crne Gore, Kraljevine

Norveške, Republike Srbije i Privremene uprave Ujedinjenih naroda na Kosovu[1] o uspostavi Europskog zajedničkog zračnog prostora;

9. „EASA” znači Europska agencija za sigurnost u zrakoplovstvu, osnovana u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. veljače 2008. o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Europske agencije za sigurnost u zrakoplovstvu i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 91/670/EEZ, Uredbe (EZ) br. 1592/2002 i Direktive 2004/36/EZ,

10. „učinkovita kontrola” znači odnos koji obuhvaća prava, ugovore ili bilo koja druga sredstva koja, bilo odvojeno ili zajednički i uzimajući u obzir činjenične ili pravne okolnosti, daju mogućnost izravnog ili neizravnog provođenja odlučujućeg utjecaja na trgovačko društvo, osobito kroz:

    (a) pravo korištenja cjelokupne ili dijela aktive poduzeća;

    (b) prava ili ugovore kojima se osigurava odlučujući utjecaj o sastavu, glasovanju ili odlukama tijela trgovačkog društva ili drugog odlučujućeg utjecaja u vođenju poslovanja trgovačkog društva;

11. „učinkovita regulatorna kontrola” znači da tijelo stranke nadležno za licenciranje, koje je izdalo operativnu licenciju ili dozvolu zračnom prijevozniku, redovno provjerava zadovoljava li zračni prijevoznik primjenjive kriterije za upravljanje međunarodnim zračnim uslugama, na temelju kojih je izdana operativna licencija ili dozvola, u skladu s odgovarajućim nacionalnim zakonima i propisima, dok u pogledu zaštite i sigurnosti nadležno tijelo održava odgovarajući nadzor u skladu s barem normama ICAO-a;

12. „ugovori EU-a” znači Ugovor o Europskoj uniji i Ugovor o funkcioniranju Europske unije;

13. „država članica EU-a” znači država članica Europske unije;

14. „podobnost” znači je li zračni prijevoznik podoban za izvođenje usluga u međunarodnom zračnom prometu, to jest, ima li zadovoljavajuće financijske mogućnosti i odgovarajuću upravnu stručnost te je li spreman postupati u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima se uređuje izvođenje takvih usluga;

15. „pravo pete slobode” znači pravo ili povlastica koju jedna država („država davateljica”) daje zračnom prijevozniku druge države („država primateljica”) za izvođenje usluga međunarodnog zračnog prometa

[1] Ovim se određivanjem ne dovode u pitanje stajališta o statusu i u skladu je s Rezolucijom Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1244. i Mišljenjem Međunarodnog suda pravde o Deklaraciji o neovisnosti Kosova.

između područja države davateljice i područja treće države, pod uvjetom da takve usluge potječu ili završavaju na području države primateljice;

16. „puni trošak” znači trošak obavljanja zračne usluge uz razumnu pristojbu za opće upravne troškove i prema potrebi sve primjenjive pristojbe koje su usmjerene iskazivanju troškova zaštite okoliša i koje se primjenjuju bez razlike u pogledu njihova državljanstva;”

17. „ICAO” znači Međunarodna organizacija civilnog zrakoplovstva osnovana u skladu s Konvencijom;

18. „međunarodni zračni promet” znači zračni promet između točaka u barem dvije države;

19. „kombinirani prijevoz” znači javni prijevoz zrakoplovom i jednim ili više zemaljskih vrsta prijevoza putnika, prtljage, tereta i pošte, odvojeno ili zajedno za naknadu ili najam;

20. „mjera” znači bilo koja mjera stranke, bilo u obliku zakona, propisa, pravila, postupka, odluke, upravne mjere ili u nekom drugom obliku;

21. „državljanin” znači:

(a) svaka osoba s ukrajinskim državljanstvom u slučaju Ukrajine, ili državljanstvom države članice EU-a u slučaju Europske unije i njezinih država članica; ili

(b) bilo koji pravni subjekt (i) koji je u svakom trenutku pod stvarnom kontrolom, bilo izravnim ili većinskim sudjelovanjem, osoba ili subjekata s ukrajinskim državljanstvom u slučaju Ukrajine ili osoba ili subjekata s državljanstvom države članice EU-a ili jedne od drugih država navedenih u Prilogu V. u slučaju Europske unije i njezinih država članica i (ii) kada je glavno mjesto poslovanja u slučaju Ukrajine u Ukrajini ili u državi članici u slučaju Europske unije i njezinih država članica;

22. „državljanstvo”, kada se odnosi na zračnog prijevoznika, znači je li zračni prijevoznik zadovoljio zahtjeve u pogledu pitanja kao što je njegovo vlasništvo, stvarna kontrola i glavno mjesto poslovanja;

23. „operativna licencija” znači:

(a) u slučaju Europske unije i njezinih država članica, odobrenje koje tijelo nadležno za licencije dodjeljuje trgovačkom društvu ili poduzeću, kojim mu se odobrava pružanje usluga u zračnom prometu prema odgovarajućem zakonodavstvu EU-a i

(b) u slučaju Ukrajine znači licenciju za zračni prijevoz putnika i/ili tereta, prema odgovarajućem zakonodavstvu Ukrajine;

24. „cijena” znači:

(a) „zrakoplovne prevoznine” koje se plaćaju zračnim prijevoznicima ili njihovim zastupnicima ili drugim prodavačima karata za zrakoplovni prijevoz putnika i prtljage te bilo koji drugi uvjeti na temelju kojih se te cijene primjenjuju, uključujući naknadu i uvjete koji se nude agenciji i drugim pomoćnim službama, i

(b) „zrakoplovne tarife” koje se plaćaju za prijevoz pošte i tereta te uvjeti na temelju kojih se te cijene primjenjuju, uključujući naknadu i uvjete koji se nude agenciji i drugim pomoćnim službama.

Ova definicija obuhvaća, prema potrebi, površinski prijevoz u vezi s međunarodnim zračnim prijevozom i primjenjive uvjete kojima podliježe njihova primjena;

25. „Sporazum o partnerstvu i suradnji” znači Sporazum o partnerstvu i suradnji između Europskih zajednica i njihovih država članica i Ukrajine, sastavljen u Luksemburgu 14. lipnja 1994. i svi naknadni instrumenti;

26. „glavno mjesto poslovanja” znači glavni ured ili registrirano sjedište zračnog prijevoznika, u kojem se obavljaju glavne financijske funkcije i operativni nadzor zračnog prijevoznika, uključujući upravljanje kontinuiranom plovidbenosti;

27. „obveza javnih usluga” znači bilo koja obveza zračnih prijevoznika da na određenoj ruti osiguraju minimalno izvođenje redovnih zračnih usluga koje ispunjavaju utvrđene norme kontinuiteta, redovitosti, cijene i minimalnog kapaciteta, koje zračni prijevoznici ne bi preuzeli kada bi uzimali u obzir samo svoj poslovni interes. Predmetna ugovorna stranka može zračnim prijevoznicima isplatiti naknadu za ispunjavanje obveza javnih usluga;

28. „SESAR” znači Program istraživanja o upravljanju zračnim prometom jedinstvenog europskog neba, koji je tehnološki element Jedinstvenog europskog neba koje za cilj ima do 2020. osigurati Europskoj uniji infrastrukturu kontrole zračne plovidbe visoke učinkovitosti koja bi omogućila razvoj zračnog prijevoza koji je siguran i ne šteti okolišu.

29. „subvencija” znači bilo kakav financijski doprinos koji dodjeljuje javno tijelo ili regionalna javna organizacija ili druga javna organizacija, to jest kada:

(a) praksa vlade ili regionalnog javnog tijela ili druge javne organizacije uključuje izravan prijenos sredstava kao što su bespovratna sredstva, zajmovi ili unošenje vlasničkog kapitala, potencijalni izravni prijenos sredstava na poduzeće, preuzimanje

obveza poduzeća, kao što su jamstva za zajmove, dokapitalizacija, vlasništvo, zaštita od stečaja ili osiguranje;

(b) se vlada ili regionalno tijelo ili druga javna organizacija odrekne dospjelih prihoda ili kada ih ne prikupi ili neodgovarajuće umanji;

(c) vlada ili regionalno tijelo ili druga javna organizacija daje dobra ili usluge, koji nisu opća infrastruktura, ili kupuje dobra ili usluge; ili

(d) vlada ili regionalno tijelo ili druga javna organizacija uplaćuje sredstva u mehanizam za financiranje, ili privatnom tijelu povjeri ili ga usmjeri da obavlja jednu ili više funkcija navedenih u točkama (a), (b) i (c) koje su inače povjerene vladi, i koje se, u praksi, ni u kojem stvarnom smislu ne razlikuju od praksi koje uobičajeno provodi vlada;

i kada su time dodijeljene povlastice.

30. „stranke” znači, s jedne strane, Europska unija ili njezine države članice ili Europska unija i njezine države članice, u skladu s njihovim ovlastima te Ukrajinu, s druge strane;

31. „državno područje” znači, s obzirom na Ukrajinu, kopnena područja i teritorijalne vode pod suverenitetom Ukrajine ili u njezinoj nadležnosti i, za Europsku uniju, kopnena područja (kopno i otoci), unutarnje vode i teritorijalno more u kojima se primjenjuje Ugovor o Europskoj uniji i Ugovor u funkcioniranju Europske unije pod uvjetima utvrđenima tim Ugovorima ili bilo kojim drugim naknadnim instrumentom. Podrazumijeva se da se primjenom ovog Sporazuma na zračnu luku Gibraltar ne dovodi u pitanje odgovarajući pravni položaj Kraljevine Španjolske i Ujedinjene Kraljevine u vezi s njihovim sporom o suverenitetu nad državnim područjem na kojem se nalazi zračna luka. Takva se primjena određuje primjenom zakonodavstva Unije na zračnu luku Gibraltar. Ukrajina se obavješćuje o području primjene te primjene;

32. „prijelazni sporazum” znači Prijelazni sporazum o međunarodnim zračnim uslugama sastavljen u Chicagu 7. prosinca 1944.; i

33. „korisnička naknada” znači naknada koju je uvelo ili odobrilo nadležno tijelo za zračne prijevoznike za korištenje opreme i pružanje usluga zrakoplovima, njihovim posadama, putnicima, za potrebe zbrinjavanja tereta i pošte, zračne navigacije (uključujući i slučajeve preleta), kontrolu zračne plovidbe, sigurnost zračne luke i zrakoplovstva.

ČLANAK 3.

PROVEDBA SPORAZUMA

1. Stranke poduzimaju sve odgovarajuće mjere, bilo općenite ili posebne, da bi se osiguralo ispunjavanje obveza koje proizlaze iz ovog Sporazuma i suzdržavaju se od svih mjera koje bi mogle ugroziti ostvarenje ciljeva ovog Sporazuma.

2. Provedba prethodno navedenih mjera ne dovodi u pitanje prava i obveze bilo koje stranke koja proizlaze iz njihova sudjelovanja u međunarodnim organizacijama i/ili međunarodnim sporazumima, osobito u pogledu Konvencija i Prijelaznih sporazuma.

3. Kod primjene načela iz stavka 1. ovog članka stranke:

   (a) u okviru ovog Sporazuma, ukidaju sve jednostrane administrativne, tehničke ili druge mjere koje bi mogle predstavljati neizravna ograničenja i diskriminirajuće učinke na pružanje usluga u zračnom prometu prema ovom Sporazumu; i

   (b) u okviru ovog Sporazuma, suzdržavaju se od provođenja administrativnih, tehničkih ili drugih mjera koje bi mogle imati diskriminirajući učinak na državljanine ili trgovačka društva druge stranke kod pružanja usluga obuhvaćenih ovim Sporazumom.

ČLANAK 4.

NEDISKRIMINACIJA

U okviru ovog Sporazuma i ne dovodeći u pitanje moguće posebne odredbe koje obuhvaća, zabranjena je svaka diskriminacija na temelju državljanstva.

GLAVA II.

REGULATORNA SURADNJA

ČLANAK 5.

OPĆA NAČELA REGULATORNE SURADNJE

1. Ugovorne stranke surađuju na sve moguće načine da bi osigurale postepeno uvođenje zahtjeva i normi iz akata Europske unije navedenih u Prilogu I. ovom Sporazumu u zakonodavstvo Ukrajine te da Ukrajina primjenjuje navedene odredbe s pomoću:

   (a) povremenog savjetovanja, u okviru rada Zajedničkog odbora iz članka 29. (Zajednički odbor) ovog Sporazuma u pitanjima tumačenja zakonodavstva EU-a navedenog u stavku 1. ovog članka u vezi sa zaštitom i sigurnosti u zrakoplovstvu, upravljanjem zračnim prometom, zaštitom okoliša, pristupom tržištu i pomoćnim uslugama, društvenim pitanjima, zaštitom potrošača i drugim područjima obuhvaćenih ovim Sporazumom;

(b) pružanja odgovarajuće podrške u posebnim područjima koje odrede stranke;

(c) savjetovanja i razmjene podataka o novom zakonodavstvu u skladu s člankom 15. (Novo zakonodavstvo) ovog Sporazuma.

2. Ukrajina donosi potrebne mjere kako bi ugradila u ukrajinski zakonodavni sustav i provela zahtjeve i norme iz akata Europske unije navedenih u Prilogu I. ovom Sporazumu u skladu s prijelaznim odredbama navedenima u članku 33. (Prijelazna rješenja) i vezanom Prilogu III. ovom Sporazumu.

3. Stranke se međusobno obavješćuju o svojim nadležnim tijelima odgovornima u području sigurnosnog nadzora, plovidbenosti, licenciranja zračnih prijevoznika, pitanja u vezi sa zračnim lukama, upravljanja zračnim prometom, istražnih postupaka nezgoda i izgreda, uspostave zračne navigacije i pristojbi zračnih luka, bez odgađanja Zajedničkim odborom iz članka 29. (Zajednički odbor) ovog Sporazuma.

ČLANAK 6.

POSTUPANJE U SKLADU SA ZAKONIMA I PROPISIMA

1. Pri ulasku na državno područje ili pri napuštanju državnog područja jedne ugovorne stranke zračni prijevoznici druge ugovorne stranke poštuju zakone i propise koji se primjenjuju na tom državnom području u pogledu ulaska zrakoplova kojim se obavlja međunarodni zračni prijevoz na njezino državno područje ili napuštanja njezina državnog područja, ili u pogledu upravljanja i plovidbe zrakoplova.

2. Pri ulasku na državno područje ili pri napuštanju državnog područja jedne ugovorne stranke zakoni i propisi koji se primjenjuju na tom državnom području u pogledu ulaska putnika, posade ili tereta u zrakoplovu na njezino državno područje ili njihova napuštanja njezina državnog područja (uključujući propise koji se odnose na ulazak, dopuštenje, imigraciju, putovnice, carinu i karantenu ili, u slučaju pošte, poštanske propise) poštuju se od strane ili u ime takvih putnika, posade ili tereta zračnih prijevoznika druge ugovorne stranke.

ČLANAK 7.

SIGURNOST ZRAČNOG PROMETA

1. U skladu s prijelaznim odredbama iz Priloga III. ovom Sporazumu, stranke djeluju u skladu sa svojim zakonodavstvom u vezi sa zahtjevima i normama za sigurnost zračnog prometa navedenima u dijelu C Priloga I. ovom Sporazumu, u skladu s uvjetima utvrđenima u nastavku.

2. Dok će Ukrajina i dalje vršiti funkcije i zadaće države projektiranja, proizvodnje, registracije i operatera, kako je određeno Konvencijom, Ukrajina u svoje zakonodavstvo ugrađuje i učinkovito provodi zahtjeve i norme iz stavka 1. ovog članka, u skladu s prijelaznim odredbama navedenima u Prilogu III. ovom Sporazumu.

3. Stranke surađuju kako bi u Ukrajini osigurale učinkovitu provedbu vlastitog zakonodavstva donesenog s ciljem uvođenja zahtjeva i normi iz stavka 1. ovog članka. U tu svrhu, Ukrajina se uključuje u rad EASA-e kao promatrač od datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma, kako je navedeno u Prilogu VI. ovom Sporazumu.

4. Kako bi se osiguralo obavljanje dogovorenih usluga prema članku 16. stavku 1. podstavcima (a), (b), (c) i (d) (Dodjela prava) ovog Sporazuma, svaka stranka priznaje kao valjane certifikate o plovidbenosti, certifikate o sposobnosti i dozvole koje je izdala ili potvrdila druga stranka i koje su još uvijek na snazi, pod uvjetom da su zahtjevi za takve certifikate ili dozvole barem jednaki minimalnim normama koji se mogu uspostaviti prema Konvenciji.

5. O priznavanju certifikata koje je izdala Ukrajina iz odjeljka I. Priloga IV. ovom Sporazumu u državama članicama EU-a odlučuje se u skladu s odredbama navedenima u Prilogu III. ovom Sporazumu.

6. Stranke surađuju s ciljem ujednačavanja sustava certificiranja u područjima početne i kontinuirane plovidbenosti.

7. Stranke osiguravaju da zrakoplov registriran u jednoj ugovornoj stranci, za koji se sumnja da nije u skladu s međunarodnim normama sigurnosti zračnog prometa utvrđenim u skladu s Konvencijom, koji slijeće u zračne luke otvorene za međunarodni zračni prijevoz na državnom području druge ugovorne stranke, podliježe inspekcijskim pregledima na stajanci koje nadležna tijela te druge ugovorne stranke provode u zrakoplovu i oko zrakoplova kako bi provjerili valjanost dokumenata zrakoplova i dokumenata posade i vidljivo stanje zrakoplova i njegove opreme.

8. Stranke odgovarajućim načinima razmjenjuju podatke, uključujući i sve nalaze utvrđene tijekom pregleda na stajanci izvršenih u skladu sa stavkom 7. ovog članka.

9. Nadležna tijela stranke mogu zatražiti savjetovanja s nadležnim tijelima druge stranke u svakom trenutku u pogledu normi zaštite koje primjenjuje druga stranka, uključujući i područja koja nisu obuhvaćena aktima iz Priloga I. ovom Sporazumu ili o nalazima utvrđenima tijekom inspekcijskih pregleda na stajanci. Takva savjetovanja odvijaju se unutar trideset (30) dana od zahtjeva.

10. Ovim Sporazumom nikako se ne ograničavaju nadležna tijela bilo koje ugovorne stranke u vezi s poduzimanjem svih prikladnih i trenutačnih mjera, kad god utvrde da bi zrakoplov, proizvod ili operacija mogli:

(a) biti nesukladni s minimalnim normama uspostavljenima u skladu s Konvencijom ili zahtjevima i normama navedenima u dijelu C Priloga I. ovom Sporazumu, ovisno o tome što je primjenjivo;

(b) izazvati ozbiljnu zabrinutost – nastalu na temelju inspekcijskog pregleda iz stavka 7. ovog članka – da zrakoplov ili operacija zrakoplova ne ispunjavaju minimalne norme uspostavljene u skladu s Konvencijom niti zahtjevima i normama navedenima u dijelu C Priloga I. ovom Sporazumu, ovisno o tome što je primjenjivo; ili

(c) izazvati ozbiljnu zabrinutost da ne postoji učinkovito održavanje i provedba minimalnih normi uspostavljenih u skladu s Konvencijom niti zahtjevima i normama navedenima u dijelu C Priloga I. ovom Sporazumu, ovisno o tome što je primjenjivo.

11. Ako nadležna tijela jedne ugovorne stranke poduzmu mjere iz stavka 10. ovog članka, one o poduzimanju tih mjera odmah obavješćuju nadležna tijela druge ugovorne stranke, navodeći razloge za svoje mjere.

12. Ako primjena mjera poduzetih na temelju stavka 10. ovog članka ne prestaje iako razlog za njihovo poduzimanje više ne postoji, bilo koja ugovorna stranka taj problem može uputiti Zajedničkom odboru.

13. U slučaju izmjena nacionalnog prava u pogledu statusa nadležnih tijela Ukrajine ili bilo kojeg drugog nadležnog tijela država članica EU-a, predmetna stranka bez odgađanja obavješćuje druge stranke.

ČLANAK 8.
ZAŠTITA ZRAČNOG PROMETA

1. Ukrajina uvodi u svoje zakonodavstvo i učinkovito provodi odredbe sadržane u dijelu II. Dokumenta 30. ECAC-a (Europska konferencija civilnog zrakoplovstva)dijelu II. u skladu s prijelaznim odredbama navedenima u Prilogu III. ovom Sporazumu. U kontekstu procjena iz članka 33. (Prijelazne odredbe) stavka 2. ovog Sporazuma, inspektori Europske komisije mogu sudjelovati kao promatrači u inspekcijama koje obavljaju ukrajinska nadležna tijela u zračnim lukama koje se nalaze na državnom području Ukrajine, u skladu s mehanizmom koji su dogovorile dvije stranke. Sporazumom se ne dovode u pitanje prava i obveze Ukrajine i država članica EU-a u okviru odredaba iz Priloga 17. Konvenciji.

2. Kako je osiguranje zaštite za civilne zrakoplove, njihove putnike i posadu osnovni preduvjet za obavljanje međunarodnoga zračnog prijevoza, ugovorne stranke potvrđuju svoje obveze koje imaju jedna prema drugoj u pogledu pružanja zaštite u civilnom zračnom prometu od radnji nezakonitih uplitanja, a osobito njihove obveze u skladu s Čikaškom konvencijom, Konvencijom o kažnjivim djelima i određenim drugim radnjama počinjenima u zrakoplovima, potpisanom u Tokiju 14. rujna 1963., Konvencijom o suzbijanju nezakonite otmice zrakoplova, potpisanom u Den Haagu 16. prosinca 1970., Konvencijom o suzbijanju nezakonitih djela protiv sigurnosti civilnog zrakoplovstva, potpisanom u Montrealu 23. rujna 1971., Protokolom o suzbijanju nezakonitih djela nasilja u zračnim lukama koje služe međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, potpisanom u Montrealu 24. veljače 1988. i Konvencijom o obilježavanju plastičnih eksploziva s ciljem njihova otkrivanja, potpisanom u Montrealu 1. ožujka 1991., ako su obje ugovorne stranke ujedno stranke tih konvencija, te sa svim drugim konvencijama i protokolima u vezi sa zaštitom civilnog zrakoplovstva čije su stranke obje ugovorne stranke.

3. Na zahtjev, ugovorne stranke jedna drugoj pružaju svu potrebnu pomoć s ciljem sprečavanja otmice civilnih zrakoplova i drugih nezakonitih radnji usmjerenih protiv sigurnosti takvih zrakoplova, njihovih putnika i posade, zračnih luka i navigacijskih uređaja te bilo koje druge prijetnje zaštiti civilnog zrakoplovstva.

4. Ugovorne stranke, u svojim međusobnim odnosima, djeluju sukladno normama zaštite zračnog prometa i, ako ih primjenjuju, preporučenim praksama koje je utvrdila Međunarodna organizacija civilnog zrakoplovstva (ICAO) i odredila kao priloge Čikaškoj konvenciji, u

mjeri u kojoj su te odredbe o zaštiti primjenjive na ugovorne stranke. Obje ugovorne stranke zahtijevaju da operatori zrakoplova iz njihova registra, operatori koji svoje glavno mjesto poslovanja ili stalno boravište imaju na njihovu državnom području i operatori zračnih luka na njihovu državnom području, djeluju u skladu s takvim odredbama o zaštiti u zrakoplovstvu.

5. Svaka ugovorna stranka osigurava da se na njezinu državnom području provode učinkovite mjere za zaštitu civilnog zrakoplovstva od nezakonitih zahvata, uključujući, no ne i ograničavajući na pregled putnika i njihove ručne prtljage, pregled zadržane prtljage i sigurnosne provjere tereta i pošte prije ukrcaja ili utovara u zrakoplov, kao i sigurnosne provjere kabinskih zaliha i zaliha u zračnim lukama te pristupnih točaka, kao i provjere osoba koje nisu putnici nakon ulaska u sigurnosna područja s ograničenim pristupom. Te se mjere prema potrebi prilagođavaju kako bi se uklonile slabosti i prijetnje u civilnom zrakoplovstvu. Svaka se ugovorna stranka slaže da se od njezinih zračnih prijevoznika može zahtijevati da poštuju odredbe o zaštiti zračnog prometa iz stavka 4. ovog članka koje druga ugovorna stranka zahtijeva pri ulasku, izlasku ili tijekom boravka na državnom području te druge stranke.

6. Svaka stranka isto tako djeluje s naklonošću na svaki zahtjev druge stranke za uvođenje razumnih posebnih mjera zaštite, kako bi se odgovorilo na određenu prijetnju. Osim ako to nije opravdano moguće u hitnom slučaju, svaka stranka unaprijed obavješćuje drugu stranku o bilo kakvim posebnim mjerama zaštite koje namjerava uvesti, a koje bi mogle imati značajan financijski ili operativni učinak na usluge zračnog prijevoza koje se izvode na temelju ovog Sporazuma. Bilo koja stranka može zatražiti sastanak Zajedničkog odbora radi rasprave o takvim mjerama zaštite, kako je predviđeno u članku 29. (Zajednički odbor) ovog Sporazuma.

7. Ako se pojavi prijetnja ili se dogodi otmica civilnog zrakoplova ili druge nezakonite radnje usmjerene protiv sigurnosti takvih zrakoplova, njihovih putnika i posade, zračnih luka ili navigacijskih uređaja, stranke pomažu jedna drugoj olakšavanjem komunikacija i drugim primjerenim mjerama usmjerenim na brzo i sigurno okončanje takvog događaja ili prijetnje.

8. Svaka stranka poduzima sve mjere koje smatra izvedivima, kako bi osigurala da se zrakoplov koji je predmet nezakonite otmice ili drugih djela nezakonitog ometanja, koji se nalazi na tlu na njezinu državnom području, zadrži na tlu, osim ako je njegov odlazak nužno potreban radi prevladavajuće dužnosti zaštite ljudskog života. Kada je to izvedivo, takve se mjere poduzimaju na temelju uzajamnih savjetovanja.

9. Ako stranka ima opravdane razloge za sumnju da se druga stranka ne pridržava odredaba o zaštiti zračnog prometa iz ovog članka, ta ugovorna stranka može zatražiti trenutačno savjetovanje s drugom ugovornom strankom.

10. Ne dovodeći u pitanje članak 19. (Odbijanje, opoziv, obustava, ograničavanje odobrenja ili tehničkih odobrenja), nepostizanje zadovoljavajućeg sporazuma u roku od petnaest (15) dana od dana primitka takvog zahtjeva, predstavlja osnovu za odbijanje, opoziv, ograničavanje ili uvođenje uvjeta za odobrenje, za jednog ili više zračnih prijevoznika te druge stranke.

11. Ako to zahtijeva neposredna i izuzetna prijetnja, ugovorna stranka može poduzeti privremene mjere prije isteka roka od petnaest (15) dana.

12. Svaka mjera poduzeta u skladu sa stavkom 10. ili 11. ovog članka prekida se kada se druga stranka uskladi s odredbama ovog članka.

ČLANAK 9.

UPRAVLJANJE ZRAČNIM PROMETOM

1. U skladu s prijelaznim odredbama iz Priloga III. ovom Sporazumu, stranke djeluju u skladu sa svojim zakonodavstvom u vezi sa zahtjevima i normama za upravljanje zračnim prometom navedenima u dijelu B Priloga I. ovom Sporazumu, u skladu s uvjetima izloženima u nastavku.

2. Ukrajina uvodi u svoje zakonodavstvo i učinkovito provodi odredbe sadržane u stavku 1. ovog članka u skladu s prijelaznim odredbama navedenima u Prilogu III. ovom Sporazumu.

3. Stranke se obvezuju na suradnju u području upravljanja zračnim prometom, s ciljem učinkovite provedbe zakonodavstva Ukrajine, donesenog s ciljem uključivanja zahtjeva i normi iz stavka 1. ovog članka, kao i s ciljem proširenja jedinstvenog europskog neba na Ukrajinu, kako bi se poboljšale postojeće sigurnosne norme i sveukupna učinkovitost općih operacija u zračnom prometu u Europi, dosegle najveće mogućnosti nadzora zračne plovidbe, smanjila kašnjenja i povećala učinkovitost u pogledu zaštite okoliša.

4. S tim ciljem treba osigurati odgovarajuće sudjelovanje Ukrajine u Odboru za jedinstveno nebo od datuma stupanja na snagu Sporazuma, a ukrajinska nadležna tijela i/ili vlasti uključivat će se na nediskriminirajućoj osnovi, s pomoću odgovarajuće koordinacije u pogledu SESAR-a u skladu s odgovarajućim zakonodavstvom.

5. Zajednički odbor odgovoran je za praćenje i olakšavanje suradnje u području upravljanja zračnim prometom.

6. S ciljem olakšavanja primjene zakonodavstva o Jedinstvenom europskom nebu:

   (a) Ukrajina poduzima mjere potrebne za prilagodbu svojih institucionalnih struktura upravljanja zračnim prometom; i

   (b) Europska unija uključuje Ukrajinu u odgovarajuće operativne inicijative u područjima usluga u zračnoj plovidbi, zračnog prostora i interoperabilnosti, koje proizlaze iz Jedinstvenog europskog neba.

7. Ovim Sporazumom ne dovode se u pitanje prava i obveze Ukrajine prema Konvenciji, kao niti regionalni sporazumi o zračnoj plovidbi koji su na snazi i koje je odobrilo Vijeće ICAO-a. Nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma svaki bi sljedeći sporazum trebao biti sukladan njegovim odredbama.

8. S ciljem održavanja visoke razine zaštite da bi se maksimalno iskoristio kapacitet zračnog prostora i učinkovitost upravljanja zračnim prometom i podložno prijelaznim odredbama iz Priloga III. ovom Sporazumu, Ukrajina organizira zračni prostor u svojoj nadležnosti i prema zahtjevima EU-a u vezi s uspostavom funkcionalnih blokova zračnog prostora (FAB-ova), kako je navedeno u dijelu B Priloga I. ovom Sporazumu.

   Stranke surađuju na mogućoj integraciji zračnog prostora u nadležnosti Ukrajine u FAB-ove, u skladu sa zakonodavstvom EU-a i uzimajući u obzir operativne koristi takve integracije.

9. O priznavanju certifikata koje je izdala Ukrajina iz odjeljka 2. Priloga IV. . ovom Sporazumu u državama članicama EU-a odlučuje se u skladu s odredbama navedenima u Prilogu III. ovom Sporazumu.

ČLANAK 10.

OKOLIŠ

1. Stranke priznaju važnost zaštite okoliša pri razvoju i provedbi zrakoplovne politike. Stranke priznaju da je potrebno učinkovito djelovanje na globalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i/ili lokalnoj razini da bi se smanjio utjecaj civilnog zrakoplovstva na okoliš.

2. U skladu s prijelaznim odredbama iz Priloga III. ovom Sporazumu, stranke djeluju u skladu sa svojim zakonodavstvom u vezi sa zahtjevima i normama u vezi s okolišem navedenima u dijelu D Priloga I. ovom Sporazumu, u skladu s uvjetima utvrđenima u nastavku.

3. Ukrajina uvodi u svoje zakonodavstvo i učinkovito provodi odredbe sadržane u stavku 2. ovog članka u skladu s prijelaznim odredbama navedenima u Prilogu III. ovom Sporazumu.

4. Stranke surađuju kako bi u Ukrajini osigurale učinkovitu provedbu zakonodavstva donesenog s ciljem uvođenja zahtjeva i normi iz stavka 2. ovog članka te priznaju važnost suradnje u okviru višestranih rasprava uzimajući u obzir učinke zrakoplovstva na okoliš te kako bi osigurale potpunu sukladnost preventivnih mjera s ciljevima ovog Sporazuma.

5. Ništa u ovom Sporazumu ne tumači se u smislu ograničavanja ovlasti nadležnih tijela stranke da poduzimaju sve potrebne mjere u okviru svojih nadležnosti kako bi spriječila ili drukčije riješila utjecaje zračnog prometa na okoliš, pod uvjetom da su takve mjere u potpunosti u skladu s njihovim pravima i obvezama prema međunarodnom pravu i da se primjenjuju bez razlikovanja u pogledu državljanstva.

ČLANAK 11.

ZAŠTITA POTROŠAČA

1. U skladu s prijelaznim odredbama iz Priloga III. ovom Sporazumu, stranke djeluju u skladu sa svojim zakonodavstvom u vezi sa zahtjevima i normama u vezi s okolišem navedenima u dijelu F Priloga I. ovom Sporazumu.

2. Ukrajina uvodi u svoje zakonodavstvo i učinkovito provodi odredbe sadržane u stavku 1. ovog članka u skladu s prijelaznim odredbama navedenima u Prilogu III. ovom Sporazumu.

3. Stranke surađuju kako bi u Ukrajini osigurale učinkovitu provedbu vlastitog zakonodavstva donesenog s ciljem uvođenja zahtjeva i normi iz stavka 1. ovog članka.

4. Stranke ujedno surađuju kako bi osigurale zaštitu prava potrošača koja proizlaze iz ovog Sporazuma.

ČLANAK 12.

INDUSTRIJSKA SURADNJA

1. Stranke imaju za cilj poboljšanje industrijske suradnje, osobito kroz:

   i. razvoj poslovnih veza između proizvođača u zrakoplovstvu s obiju strana;

   ii. promicanje i razvoj zajedničkih projekata s ciljem održivog razvoja sektora zračnog prijevoza, uključujući njegovu infrastrukturu;

   iii. tehničku suradnju u provedbi normi EU-a;

   iv. promicanje mogućnosti za proizvođače i projektante u zrakoplovstvu; i

v. promicanje ulaganja u okviru ovog Sporazuma.

2. Ovim Sporazumom ne dovode se u pitanje postojeće tehničke i industrijske norme u Ukrajini za proizvodnju zrakoplova i njihovih komponenti koji nisu obuhvaćeni Prilogom I. ovom Sporazumu.

3. Zajednički odbor nadzire i olakšava industrijsku suradnju.

ČLANAK 13.

RAČUNALNI SUSTAVI REZERVACIJA

1. U skladu s prijelaznim odredbama iz Priloga III. ovom Sporazumu, stranke djeluju u skladu sa svojim zakonodavstvom u vezi sa zahtjevima i normama u pogledu računalnih sustava rezervacija navedenih u dijelu G Priloga I. ovom Sporazumu. Stranke računalnim sustavima rezervacija jedne stranke jamče slobodni pristup tržištu druge stranke.

2. Ukrajina uvodi u svoje zakonodavstvo i učinkovito provodi odredbe sadržane u stavku 1. ovog članka u skladu s prijelaznim odredbama navedenima u Prilogu III. ovom Sporazumu.

3. Stranke surađuju kako bi u Ukrajini osigurale učinkovitu provedbu vlastitog zakonodavstva donesenog s ciljem uvođenja zahtjeva i normi iz stavka 1. ovog članka.

ČLANAK 14.

SOCIJALNI ASPEKTI

1. U skladu s prijelaznim odredbama iz Priloga III. ovom Sporazumu, stranke djeluju u skladu sa svojim zakonodavstvom u vezi sa zahtjevima i normama u pogledu socijalnih aspekata navedenih u dijelu E Priloga I. ovom Sporazumu.

2. Ukrajina u svoje zakonodavstvo uvodi i učinkovito provodi odredbe sadržane u stavku 1. ovog članka u skladu s prijelaznim odredbama navedenima u Prilogu III. ovom Sporazumu.

3. Stranke surađuju kako bi u Ukrajini osigurale učinkovitu provedbu vlastitog zakonodavstva donesenog s ciljem uvođenja zahtjeva i normi iz stavka 1. ovog članka.

ČLANAK 15.

NOVO ZAKONODAVSTVO

1. Ovaj Sporazum ne dovodi u pitanje pravo svake stranke, podložno usklađenosti s načelom nediskriminacije i odredbama ovog članka i članka 4. (Nediskriminacija) ovog Sporazuma, da jednostrano donese novo zakonodavstvo ili izmijeni svoje postojeće zakonodavstvo u području zračnog prometa ili s time vezanog područja spomenutog u Prilogu I. ovom Sporazumu.

2. Kada jedna stranka razmatra donošenje novog ili izmjene postojećeg zakonodavstva, o tome obavješćuje drugu stranku. Na zahtjev jedne ugovorne stranke, Zajednički odbor u roku od dva mjeseca od toga održava razmjenu mišljenja o učincima takvog novog zakonodavstva ili izmjena radi pravilnog funkcioniranja ovog Sporazuma.

3. Zajednički odbor:

   (a) donosi odluku o preispitivanju Priloga VI. ovom Sporazumu tako da u njega uključi, ako je potrebno na temelju uzajamnosti, novo zakonodavstvo ili predmetnu izmjenu; ili

   (b) donosi odluku kojom potvrđuje da je novo zakonodavstvo ili predmetna izmjena u skladu s ovim Sporazumom; ili

   (c) odlučuje o svim drugim mjerama koje je potrebno donijeti u razumnom roku radi osiguranja pravilnog funkcioniranja ovog Sporazuma

GLAVA III.

GOSPODARSKE ODREDBE

ČLANAK 16.

DODJELA PRAVA

1. Svaka stranka dodjeljuje drugoj stranci, u skladu s Prilozima II. i III. ovom Sporazumu, sljedeća prava za obavljanje međunarodnog zračnog prometa za zračne prijevoznike druge stranke:

   (a) pravo letenja bez slijetanja preko državnog područja druge ugovorne stranke;

   (b) pravo zaustavljanja na njezinu državnom području u bilo koju svrhu osim u svrhu iskrcaja i ukrcaja putnika, prtljage, tereta i/ili pošte u zračnom prometu (neprometne svrhe);

   (c) za vrijeme pružanja dogovorenih usluga na utvrđenoj liniji, pravo zaustavljanja na svom državnom području u svrhu ukrcaja i iskrcaja međunarodnog prometa putnika, tereta i/ili pošte, odvojeno ili u kombinaciji; i

(d) druga prava utvrđena ovim Sporazumom.

2. Nijedna odredba u ovom Sporazumu ne smatra se davanjem prava zračnim prijevoznicima Ukrajine na ukrcaj na području bilo koje države članice EU-a, putnika, prtljage, tereta, i/ili pošte koje prevoze za naknadu i koji su usmjereni prema drugom odredištu na državnom području te države članice.

ČLANAK 17.

ODOBRENJA I TEHNIČKE DOZVOLE

Po primitku zahtjeva zračnog prijevoznika jedne od stranaka za izdavanje odobrenja za letenje ili tehničke dozvole, koji je potrebno podnijeti u obliku i na način propisan za operativna odobrenja ili tehničke dozvole, nadležna tijela druge stranke dodjeljuju odgovarajuća odobrenja uz minimalno odgađanje postupka, pod uvjetom da:

(a) za zračnog prijevoznika u Ukrajini:

- zračni prijevoznik ima svoje glavno mjesto poslovanja u Ukrajini te ima valjanu operativnu licenciju u skladu s primjenjivim zakonodavstvom Ukrajine; i
- Ukrajina redovno obavlja učinkovite regulatorne kontrole zračnog prijevoznika i jasno je određeno odgovarajuće nadležno tijelo; i
- osim ako je drukčije određeno člankom 20. (Ulaganja u zračne prijevoznike) ovog Sporazuma, zračni prijevoznik u izravnom je vlasništvu ili u vlasništvu većinskim udjelom i pod stvarnom kontrolom Ukrajine i/ili njezinih državljana.

(b) za zračnog prijevoznika u Europskoj uniji:

- zračni prijevoznik ima svoje glavno mjesto poslovanja na državnom području Europske unije te ima valjanu operativnu licenciju u skladu s primjenjivim zakonima Europske unije; i
- država članica provodi i redovno održava učinkovitu regulatornu kontrolu zračnog prijevoznika i odgovorna je za izdavanje njegove svjedodžbe o sposobnosti zračnog prijevoza te je jasno odredila odgovarajuće nadležno tijelo; i
- osim ako ne drukčije određeno člankom 20. (Ulaganja u zračne prijevoznike) ovog Sporazuma, zračni prijevoznik u izravnom je vlasništvu ili u vlasništvu većinskim udjelom i pod stvarnom kontrolom država članica EU-a i/ili njihovih državljana ili drugih država navedenih u Prilogu V. i/ili njihovih državljana.

(c) zračni prijevoznik udovoljava uvjetima propisanima zakonima i propisima iz članka 6. (Postupanje u skladu sa zakonima i propisima) ovog Sporazuma; i

(d) zadržavaju se i primjenjuju odredbe iz članka 7. (Zaštita u zrakoplovstvu) i članka 8. (Sigurnost u zrakoplovstvu) ovog Sporazuma.

ČLANAK 18.

UZAJAMNO PRIZNAVANJE REGULATORNIH ODLUKA U POGLEDU FINANCIJSKE SPOSOBNOSTI I DRŽAVLJANSTVA ZRAČNOG PRIJEVOZNIKA

1. Po primitku zahtjeva za odobrenje ili tehničke dozvole koji je podnio zračni prijevoznik jedne stranke, nadležna tijela druge stranke priznaju bilo koju odluku o financijskoj sposobnosti i/ili državljanstvu koju su donijela nadležna tijela prve stranke u vezi s tim zračnim prijevoznikom, kao da su tu odluku donijela vlastita nadležna tijela i ne istražuju dalje ta pitanja, osim kako je predviđeno u tekstu u nastavku.

2. Ako po primitku zahtjeva za odobrenje ili tehničku dozvolu koji je podnio zračni prijevoznik ili nakon izdavanja takvog odobrenja ili tehničke dozvole nadležna tijela stranke koja je primila zahtjev imaju poseban utemeljen razlog za zabrinutost da, unatoč odluci nadležnih tijela druge stranke, nisu ispunjeni uvjeti propisani u članku 17. ovog Sporazuma (Odobrenja i tehničke dozvole) za izdavanje odgovarajućih odobrenja ili tehničkih dozvola, tada o tome odmah obavješćuju ta nadležna tijela navodeći bitne razloge svoje zabrinutosti. U tom slučaju, bilo koja stranka može zatražiti savjetovanje, koje može uključivati predstavnike nadležnih tijela obiju stranaka, i/ili dodatne informacije relevantne za ovo pitanje i ti se zahtjevi moraju ispuniti što je prije moguće. Ako ovo pitanje ostane neriješeno, bilo koja od stranaka može predmet uputiti Zajedničkom odboru uspostavljenom u skladu s člankom 29. ovog Sporazuma (Zajednički odbor).

ČLANAK 19.

ODBIJANJE, OPOZIV, SUSPENZIJA ILI OGRANIČENJE ODOBRENJA ILI TEHNIČKIH DOZVOLA

1. Nadležna tijela bilo koje stranke mogu odbiti, opozvati, suspendirati ili ograničiti odobrenja za letenje ili tehničke dozvole ili na neki drugi način obustaviti ili ograničiti operacije zračnog prijevoznika druge stranke, ako:

(a) u slučaju zračnog prijevoznika u Ukrajini:

– zračni prijevoznik nema svoje glavno mjesto poslovanja u Ukrajini ili nema valjanu operativnu licenciju u skladu s primjenjivim zakonodavstvom Ukrajine; ili

– Ukrajina ne obavlja redovne učinkovite regulatorne kontrole zračnog prijevoznika ili odgovarajuće nadležno tijelo nije jasno određeno; ili

– osim ako je drukčije određeno člankom 20. (Ulaganja u zračne prijevoznike) ovog Sporazuma, zračni prijevoznik nije u izravnom vlasništvu ili vlasništvu većinskim udjelom ili pod stvarnom kontrolom Ukrajine i/ili njezinih državljanina.

(b) u slučaju zračnog prijevoznika u Europskoj uniji:

– zračni prijevoznik nema svoje glavno mjesto poslovanja na državnom području država članica obuhvaćenih ugovorima EU-a ili nema valjanu operativnu licenciju u skladu s primjenjivim zakonima Europske unije; ili

– država članica EU-a odgovorna za izdavanje njegove svjedodžbe o sposobnosti zračnog prijevoza ne provodi i ne održava učinkovitu regulatornu kontrolu zračnog prijevoznika ili odgovarajuće nadležno tijelo nije jasno određeno; ili

– osim ako je drukčije određeno člankom 20. (Ulaganja u zračne prijevoznike) ovog Sporazuma, zračni prijevoznik nije u izravnom vlasništvu ili u vlasništvu većinskim udjelom i pod stvarnom kontrolom država članica EU-a i/ili njihovih državljanina ili drugih država navedenih u Prilogu V. i/ili njihovih državljana.

(c) zračni prijevoznik ne udovoljava uvjetima propisanima zakonima i propisima iz članka 6. (Postupanje u skladu sa zakonima i propisima) ovog Sporazuma; ili

(d) ne zadržavaju se i ne primjenjuju odredbe iz članka 7. (Zaštita u zrakoplovstvu) i članka 8. (Sigurnost u zrakoplovstvu) ovog Sporazuma; ili

(e) stranka je odlučila u skladu s člankom 26. (Konkurentno okruženje) stavkom 5. ovog Sporazuma da uvjeti za konkurentno okruženje nisu ispunjeni.

2. Osim ako je za sprečavanje daljnje neusklađenosti s točkama (c) ili (d) stavka 1. ovog članka neophodno trenutačno poduzimanje mjera, prava utvrđena ovim člankom provode se samo nakon savjetovanja s nadležnim tijelima druge stranke.

3. Niti jedna stranka ne koristi svoja prava utvrđena ovim člankom kako bi odbila, opozvala, suspendirala ili ograničila odobrenja ili dozvole bilo kojih zračnih prijevoznika druge stranke na temelju činjenice da je većina vlasništva i/ili stvarna kontrola tog zračnog prijevoznika prenesena na drugu ili više stranaka EZZP-a ili na njezine(njihove) državljanine, pod uvjetom da takva stranka ili stranke EZZP-a nude uzajamni tretman i primjenjuju uvjete Sporazuma o EZZP-u.

ČLANAK 20.

ULAGANJA U ZRAČNE PRIJEVOZNIKE

1. Ne dovodeći u pitanje članke 17. (Odobrenja i tehničke dozvole) i 19. (Odbijanje, opoziv, suspenzija ili ograničenje odobrenja ili tehničkih dozvola) ovog Sporazuma, dopušteno je većinsko vlasništvo ili stvarna kontrola zračnog prijevoznika u Ukrajini od strane država članica EU-a i/ili njihovih državljanina, ili zračnog prijevoznika iz Europske unije od strane Ukrajine i/ili njezinih državljana, na temelju prethodne odluke Zajedničkog odbora uspostavljenog ovim Sporazumom u skladu s člankom 29. (Zajednički odbor) ovog Sporazuma.

2. Tom odlukom određuju se uvjeti u vezi s obavljanjem dogovorenih usluga prema ovom Sporazumu i u pogledu usluga između stranaka i trećih zemalja. Odredbe iz članka 29. (Zajednički odbor) stavka 8. ovog Sporazuma ne primjenjuju se na ovu vrstu odluke.

ČLANAK 21.

UKIDANJE KOLIČINSKIH OGRANIČENJA

1. Ne dovodeći u pitanje povoljnije odredbe u postojećim sporazumima te u području primjene ovog Sporazuma, stranke ukidaju količinska ograničenja i mjere koje imaju jednakovrijednu učinkovitost na prijenos opreme, zaliha, rezervnih dijelova i drugih uređaja ako su potrebni zračnom prijevozniku za nastavak pružanja usluga zračnog prometa pod uvjetima predviđenima ovim Sporazumom.

2. Obveza iz stavka 1. ne onemogućuje stranke da zabrane ili uvedu ograničenja na takve prijenose kada su opravdani na temelju općeg interesa ili javne sigurnosti, zaštite zdravlja i života ljudi, životinja ili biljaka ili zaštite intelektualnog, industrijskog i gospodarskog vlasništva. Međutim, takve zabrane ili ograničenja ne smiju biti sredstvo proizvoljne diskriminacije ili prikrivenog ograničavanja trgovine između stranaka.

ČLANAK 22.

KOMERCIJALNE MOGUĆNOSTI

Poslovanje

1. Stranke se slažu da bi prepreke u poslovanju komercijalnih operatera onemogućile koristi koje se žele postići ovim Sporazumom. Stranke su stoga suglasne započeti učinkovit i uzajamni proces uklanjanja prepreka u poslovanju komercijalnih operatera obje stranke kada takve prepreke mogu ugroziti komercijalne operacije, uzrokovati narušavanje tržišnog natjecanja ili ograničiti razvoj jednakih uvjeta poslovanja.

2. Zajednički odbor osnovan u skladu s člankom 29. (Zajednički odbor) ovog Sporazuma razvija postupak suradnje u vezi s poslovanjem i komercijalnim mogućnostima; prati napredak u učinkovitom uklanjanju prepreka komercijalnih operatera i redovno preispituje ostvareni napredak, uključujući i prema potrebi zakonodavne izmjene. U skladu s člankom 29. (Zajednički odbor) ovog Sporazuma, stranka može zatražiti sastanak Zajedničkog odbora da bi se raspravilo pitanje u vezi s primjenom ovog članka.

Predstavnici zračnog prijevoznika

3. Zračni prijevoznici svake stranke imaju pravo otvaranja ureda na državnom području druge stranke za promicanje i prodaju usluga zračnog prijevoza i srodnih aktivnosti, uključujući pravo prodaje i izdavanja karata i/ili otpremnog lista, kako svojih karata, tako i/ili otpremnih listova drugih prijevoznika.

4. Zračni prijevoznici svake stranke imaju pravo, u skladu sa zakonima i drugim propisima druge stranke u vezi s ulaskom, boravištem i zapošljavanjem, dovesti i zadržati na državnom području druge ugovorne stranke svoje rukovodeće, prodajno, tehničko, operativno i drugo stručno osoblje koje je potrebno za podršku izvođenja zračnog prijevoza. Te zahtjeve u vezi s osobljem može, prema odluci zračnog prijevoznika, ispunjavati njegovo osoblje ili može koristiti usluge neke druge organizacije, trgovačkog društva ili zračnog prijevoznika koji posluje na državnom području druge stranke i koji je ovlašten za obavljanje takvih usluga na državnom području te stranke. Obje stranke olakšavaju i ubrzavaju dodjelu dozvola za rad, prema potrebi osoblja zaposlenog u uredima u skladu s ovim stavkom, uključujući i ono osoblje koje obavlja određene privremene poslove, kada to ne prelazi devedeset (90) dana, podložno odgovarajućim zakonima i propisima koji su na snazi.

Zemaljsko opsluživanje zrakoplova

5. Podložno prijelaznim odredbama iz Priloga III. ovom Sporazumu:

(a) ne dovodeći u pitanje sljedeću točku (b), svaki zračni prijevoznik u vezi sa zemaljskim opsluživanjem zrakoplova na državnom području druge stranke, ima pravo:

i. obavljati vlastito zemaljsko opsluživanje zrakoplova („samoopsluživanje”) ili, po svojem izboru;

ii. izbora među konkurentskim dobavljačima koji pružaju usluge zemaljskog opsluživanja zrakoplova u cijelosti ili djelomično, ako je takvim dobavljačima dopušten pristup tržištu na temelju zakona i drugih propisa svake stranke i ako su takvi dobavljači prisutni na tržištu.

(b) Za sljedeće kategorije usluga zemaljskog opsluživanja, tj. postupanje s prtljagom, postupanje na stajanci, postupanje u vezi s gorivom i uljem, postupanje s teretom i poštom u pogledu fizičkog postupanja s teretom i poštom između zračnog terminala i zrakoplova, prava iz točke (a) alineja i. i ii. mogu podlijegati ograničenjima u skladu sa zakonima i propisima koji se primjenjuju na državnom području druge stranke. Ako je takvim ograničenjima isključeno samoopsluživanje i ako nema učinkovitog tržišnog natjecanja između dobavljača koji pružaju usluge zemaljskog opsluživanja, sve takve usluge moraju biti dostupne svim zračnim prijevoznicima na jednakoj i nediskriminirajućoj osnovi.

(c) bilo koji dobavljač koji pruža usluge zemaljskog opsluživanja zrakoplova određenoj stranci, bilo da je riječ o zračnom prijevozniku ili ne, u pogledu pružanja takvih usluga na državnom području druge stranke ima pravo pružati te usluge i zračnim prijevoznicima stranaka koje posluju u toj zračnoj luci, ako je tako ovlašten i u skladu s primjenjivim zakonima i propisima.

Dodjeljivanje slotova u zračnim lukama

6. Dodjeljivanje slotova u zračnim lukama na državnim područjima stranaka izvodi se pravovremeno na neovisan, transparentan i nediskriminirajući način.

Prodaja, lokalni izdatci i prijenos sredstava

7. Bilo koji zračni prijevoznik svake stranke može se baviti prodajom zračnog prijevoza na državnom području druge stranke, izravno i/ili, po nahođenju zračnog prijevoznika, svojim prodajnim zastupnicima, drugim posrednicima koje imenuje zračni prijevoznik ili internetom. Svaki zračni prijevoznik ima pravo prodavati takav prijevoz i bilo koja osoba može slobodno kupiti takav prijevoz i usluge u valuti tog državnog područja ili

u slobodno konvertibilnim valutama, u skladu sa zakonodavstvom o lokalnoj valuti.

8. Svaki zračni prijevoznik ima pravo na zahtjev promijeniti i doznačiti lokalne prihode s državnog područja druge stranke na svoje matično državno područje ili u državu ili države po svojem izboru, u skladu s primjenjivim zakonodavstvom. Promjena i doznačivanje dopuštaju se odmah, bez ograničenja ili oporezivanja u vezi s tim, prema tečaju primjenjivom za tekuće transakcije i doznačivanje na dan kada prijevoznik podnese prvi zahtjev za doznačivanje.

9. Zračni prijevoznici svake ugovorne stranke mogu na području druge ugovorne stranke plaćati lokalne troškove, uključujući kupovinu goriva, u lokalnoj valuti. Po vlastitom nahođenju, zračni prijevoznici svake stranke mogu na području druge stranke takve troškove plaćati u slobodno konvertibilnim valutama u skladu sa zakonodavstvom o lokalnoj valuti.

Dogovori o suradnji

10. Pri izvođenju ili nuđenju usluga iz ovog Sporazuma bilo koji zračni prijevoznik određene stranke može sklopiti dogovore o suradnji u stavljanju proizvoda na tržište, kao što su sporazumi o zakupu određenog broja sjedala ili dogovori o letovima sa skupnom oznakom, s:

(a) bilo kojim zračnim prijevoznikom ili prijevoznicima stranaka; i

(b) bilo kojim zračnim prijevoznikom ili prijevoznicima treće zemlje; i

(c) bilo kojim površinskim prijevoznicima, kopnom ili morem,

pod uvjetom da: i. ovlašteni zračni prijevoznik ima odgovarajuću nadležnost i da ii. komercijalni zračni prijevoznici imaju odgovarajuća prava na rute u okviru odgovarajućih dvostranih odredaba te da iii. rješenja zadovoljavaju zahtjeve u pogledu zaštite u zračnom prijevozu i konkurentnosti koji se uobičajeno primjenjuju kod takvih dogovora. U pogledu prodaje putničkog prijevoza koji uključuje prijevoz sa zajedničkom oznakom letova, kupca se na mjestu prodaje, ili u svakom slučaju prije ukrcaja, obavješćuje o tome koji će pružatelji usluga prijevoza izvoditi let na pojedinačnim sektorima usluge.

Kombinirani prijevoz

11. U pogledu prijevoza putnika, pružatelji usluga površinskog prijevoza ne podliježu zakonima i propisima kojima se uređuje zračni promet samo radi toga što takav površinski prijevoz izvodi zračni prijevoznik pod svojim nazivom. Pružatelji usluga površinskog prijevoza slobodno

odlučuju o tome hoće li sklopiti sporazum o suradnji. Pri odlučivanju o bilo kojem pojedinačnom dogovoru pružatelji usluga površinskog prijevoza mogu, među ostalim, uzeti u obzir interese potrošača te tehnička, gospodarska i prostorna ograničenja i ograničenja u pogledu kapaciteta.

12. a) Ne dovodeći u pitanje zahtjeve primjenjivih zakona i propisa i ne dovodeći u pitanje bilo koju drugu odredbu ovog Sporazuma, zračnim prijevoznicima i neizravnim pružateljima usluga prijevoza tereta stranaka dopušta se da bez ograničenja, u vezi s međunarodnim zračnim prometom na temelju istog otpremnog lista koriste bilo kakav površinski prijevoz tereta do ili s bilo kojih točaka na područjima Ukrajine i Europske unije ili u trećim zemljama, uključujući prijevoz do i od svih zračnih luka s carinskim objektima i uključujući, prema potrebi, pravo prijevoza tereta pod carinskim nadzorom. Takav teret, bilo da se kreće površinom ili zrakom, mora imati pristup carinskim postupcima i postrojenjima u zračnim lukama. Zračni prijevoznici mogu odabrati da sami obavljaju vlastiti površinski prijevoz ili da ga osiguraju dogovorom s drugim površinskim prijevoznicima, uključujući površinski prijevoz koji obavljaju drugi zračni prijevoznici i neizravni pružatelji usluga zračnog prijevoza tereta. Takve usluge kombiniranog prijevoza tereta mogu se nuditi po jedinstvenoj cijeni za kombinirani zračni površinski prijevoz, pod uvjetom da se otpremnici ne dovedu u zabludu u vezi s činjenicama o takvom prijevozu.

b) za potrebe podstavka (a) ovog stavka, površinski prijevoz obuhvaća kopneni i morski prijevoz.

Zakup

13. (a) Zračni prijevoznici svake stranke imaju pravo pružanja dogovorenih usluga upotrebom zrakoplova i posade zakupljenih od bilo kojeg zračnog prijevoznika, uključujući i zračne prijevoznike iz trećih zemalja, pod uvjetom da svi sudionici u takvim sporazumima ispunjavaju uvjete propisane na temelju zakona i propisa koje stranke uobičajeno primjenjuju na takve dogovore.

(b) Niti jedna stranka ne zahtijeva da zračni prijevoznici koji daju svoju opremu u zakup zadrže prava iz ovog sporazuma.

(c) zakup zrakoplova s posadom ili zračnog prijevoznika iz treće zemlje od strane ukrajinskog zračnog prijevoznika ili zračnog prijevoznika iz Europske unije, osim trećih zemalja navedenih u

Prilogu V. ovom Sporazumu, da bi se iskoristila prava predviđena ovim Sporazumom, mora ostati izuzetak ili ispunjavati privremene potrebe. Takav zakup podliježe prethodnom odobrenju nadležnog tijela koje je izdalo licenciju zračnom prijevozniku, koji uzima zrakoplov s posadom u zakup i nadležnog tijela druge stranke.

Franšizing, brending i komercijalna koncesija

14. Zračni prijevoznici svake stranke imaju pravo sklapanja dogovora o franšizingu, brendingu ili komercijalnim koncesijama s trgovačkim društvima, uključujući zračne prijevoznike bilo koje stranke ili trećih zemalja, pod uvjetom da zračni prijevoznici imaju odgovarajuće odobrenje i da ispunjavaju uvjete propisane na temelju zakona i propisa koje stranke primjenjuju na takve dogovore, osobito one kojima se zahtijeva otkrivanje identiteta zračnog prijevoznika koji izvodi uslugu.

Noćne stanke

15. Zračni prijevoznici svake stranke imaju pravo na noćne stanke u zračnim lukama druge stranke koje su otvorene za međunarodni promet.

ČLANAK 23.

CARINE I OPOREZIVANJE

1. Po dolasku na državno područje jedne stranke zrakoplovi zračnih prijevoznika druge stranke kojima se izvodi međunarodni zračni prijevoz, njihova uobičajena oprema, gorivo, maziva, potrošni tehnički materijal, zemaljska oprema, rezervni dijelovi (uključujući motore), zalihe zrakoplova (uključujući, ali ne ograničavajući se na hranu, piće, alkoholna pića, duhan i druge proizvode namijenjene za prodaju putnicima ili za upotrebu od strane putnika u ograničenim količinama tijekom leta) i drugi artikli namijenjeni za upotrebu ili upotrebljavani isključivo u vezi s radom ili opsluživanjem zrakoplova u međunarodnom zračnom prijevozu, izuzimaju se, na temelju uzajamnosti, od svih uvoznih ograničenja, poreza na imovinu i kapitalnih poreza, carina, trošarina, i sličnih pristojbi i naknada koje su (a) uvela nacionalna ili lokalna tijela ili Europska unija, i (b) koje se ne temelje na troškovima pruženih usluga, pod uvjetom da takva oprema i zalihe ostaju u zrakoplovu.

2. Uzajamno izuzeće od poreza, nameta, carina, pristojbi i davanja navedenih u stavku 1. ovog članka, prema odgovarajućem primjenjivom zakonodavstvu, osim davanja na temelju troškova pruženih usluga, primjenjuju se i na:

(a) zalihe zrakoplova unesene na državno područje stranke ili dobavljene na državnom području stranke i ukrcane u zrakoplov, u razumnim količinama, predviđene za upotrebu u zrakoplovu koji je na odlasku zračnog prijevoznika druge stranke kojim se izvodi međunarodni zračni prijevoz, čak i kada se te zalihe koriste na dijelu puta koji se izvodi iznad navedenog državnog područja;

(b) zemaljsku opremu i rezervne dijelove (uključujući motore) unesene na državno područje stranke radi servisiranja, održavanja ili popravaka zrakoplova zračnog prijevoznika druge ugovorne stranke, koji se koristi u međunarodnom zračnom prijevozu;

(c) gorivo, mazivo i potrošne tehničke materijale unesene na državnom području stranke ili dobavljene na državnom području stranke za upotrebu u zrakoplovu zračnog prijevoznika druge stranke, koji se koristi u međunarodnom zračnom prijevozu, čak i kada se te zalihe koriste na dijelu puta koji se izvodi iznad navedenog državnog područja;

(a) tiskani materijal, kako je predviđeno carinskim zakonodavstvom svake stranke, unesen na državnom području jedne stranke ili dobavljen na državnom području jedne stranke i ukrcan u zrakoplov za uporabu u zrakoplovu zračnog prijevoznika druge stranke koji je u odlasku i kojim se izvodi međunarodni zračni prijevoz, čak i kada se te zalihe koriste na dijelu puta koji se izvodi iznad navedenog državnog područja; i

(e) sigurnosnu i zaštitnu opremu za upotrebu u zračnim lukama ili na teretnim terminalima.

3. Ne dovodeći u pitanje bilo koju drugu suprotnu odredbu ovog Sporazuma, ništa u ovom Sporazumu ne sprečava stranku da na nediskriminirajući način uvede poreze, davanja, carine, naknade i pristojbe za gorivo dobavljeno na njezinu državnom području za upotrebu u zrakoplovu zračnog prijevoznika koji obavlja prijevoz između dviju točaka na njezinu državnom području.

4. Za opremu i zalihe iz stavaka 1. i 2. ovog članka može se zahtijevati da budu pod nadzorom ili kontrolom odgovarajućih nadležnih tijela te da se ne prenose bez naplate odgovarajućih carina i poreza.

5. Izuzeća predviđena ovim člankom mogu se isto tako primjenjivati kada zračni prijevoznici jedne stranke imaju ugovor s drugim zračnim prijevoznikom, koji slično koristi takva izuzeća druge stranke, za posudbu ili prijenos artikala navedenih u stavcima 1. i 2. ovog članka na državnom području druge stranke.

6. Ništa u ovom Sporazumu ne sprečava bilo koju stranku da uvede poreze, davanja, carine, pristojbe i naknade za robu koja se prodaje putnicima, osim za potrošnju u zrakoplovu, na dijelu zračnog prijevoza između dviju točaka unutar njezina državnog područja na kojem je dopušteno ukrcavanje i iskrcavanje.

7. Prtljaga i teret u izravnom prijenosu preko državnog područja stranke izuzimaju se od poreza, carina, naknada i ostalih sličnih pristojbi koje se ne temelje na trošku pružene usluge.

8. Redovna zračna oprema, kao i materijali i zalihe koji se obično zadržavaju u zrakoplovu zračnog prijevoznika bilo koje stranke, mogu se istovariti na državnom području druge stranke samo uz odobrenje carinskih nadležnih tijela na tom državnom području. U tom slučaju, mogu se staviti pod nadzor spomenutih nadležnih tijela sve do trenutka kada se ponovno izvezu ili uklanjaju u skladu s carinskim propisima.

9. Odredbe ovog Sporazuma ne utječu na područje PDV-a, osim poreza na promet pri uvozu. Odredbe ovog Sporazuma ne utječu na odredbe odgovarajućih konvencija koje su na snazi u odgovarajućem trenutku između određene države članice i Ukrajine za izbjegavanje dvostrukog oporezivanja na dohodak i na kapital.

ČLANAK 24.

KORISNIČKA NAKNADA ZRAČNIH LUKA TE ZRAKOPLOVNE OPREME I USLUGA

1. Svaka stranka osigurava da su korisničke naknade koje njezina nadležna tijela ili vlasti mogu uvesti zračnim prijevoznicima druge stranke za korištenje usluga u zračnoj plovidbi i kontrole zračnog prometa, zračne luke, sigurnosnih usluga i vezanih usluga i opreme, pravedne, primjerene, povezane s troškovima, da nisu nepravedno diskriminirajuće i nejednako raspodijeljene među kategorijama korisnika. Ne dovodeći u pitanje članak 9. (Upravljanje zračnim prometom), te naknade mogu odražavati, ali ne smiju premašiti, pune troškove koje nadležno tijelo ima pri osiguravanju odgovarajuće zračne luke te opreme i usluga zaštite zračnog prometa u toj zračnoj luci ili u okviru sustava zračne luke. Te naknade mogu obuhvaćati razuman prinos na aktivu, nakon amortizacije. Oprema i usluge za koje se naplaćuju korisničke naknade daju se na učinkovitoj i ekonomičnoj osnovi. U svakom slučaju, ove se naknade određuju za zračne prijevoznike druge stranke pod uvjetima koji nisu manje povoljni od najpovoljnijih uvjeta koji su na raspolaganju bilo kojem drugom zračnom prijevozniku u vrijeme određivanja naknada. Korisničke

pristojbe određuju nadležna nacionalna tijela koja ih ubiru ili tijela stranaka u nacionalnoj ili stranoj valuti.

2. Svaka stranka potiče ili zahtijeva savjetovanja u skladu s postojećim primjenjivim zakonodavstvom između nadležnih tijela na svojem državnom području zaduženih za ubiranje pristojbi i zračnih prijevoznika i/ili njihovih predstavničkih tijela koji koriste usluge i opremu te osigurava da nadležna tijela ili vlasti i zračni prijevoznici ili njihova zastupnička tijela razmjenjuju one informacije koje mogu biti potrebne za omogućavanje točnog pregleda primjerenosti pristojbi u skladu s načelima iz stavka 1. ovog članka. Svaka stranka osigurava da nadležno tijelo dovoljno unaprijed dostavi korisnicima prethodnu obavijest o bilo kojem prijedlogu za izmjene korisničkih naknada, kako bi se tim nadležnim tijelima omogućilo da razmotre izražena stajališta korisnika prije uvođenja promjena.

ČLANAK 25.

ODREĐIVANJE CIJENA

1. Ugovorne stranke dopuštaju da zračni prijevoznici slobodno određuju cijene na temelju slobodnog i poštenog tržišnog natjecanja.

2. Ugovorne stranke ne zahtijevaju obavješćivanje o cijenama.

3. Ako nadležna tijela bilo koje stranke smatraju da određena cijena nije u skladu s razmatranjima iz ovog članka, ona o tome dostavljaju odgovarajuće obavijesti nadležnim tijelima druge predmetne stranke i mogu zatražiti savjetovanje s tim nadležnim tijelima. Nadležna tijela mogu međusobno raspravljati o pitanjima koja uključuju, ali nisu ograničena samo na cijene koje mogu biti neopravdane, neprimjerene ili diskriminirajuće. Takvo se savjetovanje održava ne kasnije od trideset (30) dana nakon datuma primitka zahtjeva.

ČLANAK 26.

OKRUŽJE TRŽIŠNOG NATJECANJA

1. U okviru ovog Sporazuma odredbe iz glave IV. („Zaštita tržišnog natjecanja, intelektualnog, industrijskog i komercijalnog vlasništva i pravna suradnja”) Sporazuma o partnerstvu i suradnji ili bilo kojeg sljedećeg sporazuma s Europskom unijom, njezine države članice i Ukrajina primjenjuju, osim kada se u ovaj Sporazum uključuju posebna pravila o tržišnom natjecanju i državnim potporama u sektoru zrakoplovstva.

2. Stranke potvrđuju da je njihov zajednički cilj da zračnim prijevoznicima obiju strana osiguraju okruženje poštenog tržišnog natjecanja za izvođenje dogovorenih zračnih usluga. Stranke potvrđuju da se prakse poštenog tržišnog natjecanja zračnih prijevoznika najvjerojatnije događaju kada ti zračni prijevoznici pružaju zračne usluge na potpuno komercijalnoj osnovi bez subvencija.

3. Državne potpore koje narušavaju ili prijete narušavanjem tržišnog natjecanja, davajući prednost određenim trgovačkim društvima ili određenim proizvodima ili uslugama u zrakoplovstvu nisu sukladne odgovarajućem funkcioniranju ovog Sporazuma jer bi mogle utjecati na trgovinu između stranaka u sektoru zrakoplovstva.

4. U pogledu državnih potpora, sve prakse koje su suprotne ovom članku procjenjuju se na temelju kriterija koji proizlaze iz primjene pravila o tržišnom natjecanju koja se primjenjuju u Europskoj uniji, a osobito onima koji su navedeni u Prilogu VII. ovom Sporazumu.

5. Ako jedna stranka utvrdi da na državnom području druge stranke postoje uvjeti, osobito radi subvencija, koji bi mogli negativno utjecati na poštene i jednake mogućnosti tržišnog natjecanja njezinih zračnih prijevoznika, ona može svoje primjedbe dostaviti drugoj stranci. Osim toga, ona može zatražiti sastanak Zajedničkog odbora, kako je predviđeno člankom 29. ovog Sporazuma (Zajednički odbor). Savjetovanja započinju u roku od trideset (30) dana od dana primitka takvog zahtjeva. Ako se ne postigne zadovoljavajući dogovor u roku od trideset (30) dana od početka savjetovanja, stranka koja je zatražila savjetovanje ima pravo poduzeti korake kako bi odbila, opozvala, obustavila ili ograničila odobrenja predmetnom zračnom prijevozniku (ili prijevoznicima), prema članku 19. (Odbijanje, opoziv, odgoda ili ograničenje odobrenja ili tehničkih dozvola) ovog Sporazuma.

6. Mjere iz stavka 5. ovog članka moraju biti primjerene, razmjerne te, u pogledu područja primjene i trajanja, ograničene na ono što je nužno potrebno. Usmjerene su isključivo na zračnog prijevoznika ili zračne prijevoznike koji imaju koristi od subvencije ili od uvjeta iz ovog članka, i njima se ne dovodi u pitanje pravo bilo koje ugovorne stranke na poduzimanje mjera u skladu s člankom 31. ovog Sporazuma (Zaštitne mjere).

7. Svaka stranka, nakon što obavijesti drugu stranku, može se obratiti odgovornim vladinim tijelima na državnom području druge stranke, uključujući subjekte na državnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini, kako bi raspravila pitanja koja se odnose na ovaj članak.

8. Ovim se Sporazumom ne ograničavaju niti ugrožavaju prava tijela nadležnih za tržišno natjecanje stranaka u svim pitanjima koja se odnose na provedbu prava tržišnog natjecanja na njihovu isključivu nadležnost. Sva djelovanja poduzeta prema ovom članku ne dovode u pitanje djelovanja koja su poduzela ta nadležna tijela, koja su u potpunosti neovisna od djelovanja prema ovom članku.

9. Odredbe ovog članka primjenjuju se ne dovodeći u pitanje zakone i druge propise ugovornih stranaka u pogledu obveza pružanja javnih usluga na državnim područjima ugovornih stranaka.

10. Stranke razmjenjuju informacije uzimajući u obzir ograničenja koja na njih postavljaju uvjeti profesionalne i poslovne povjerljivosti.

ČLANAK 27.

STATISTIČKI PODACI

1. Svaka stranka dostavlja drugoj stranci statističke podatke koji se zahtijevaju domaćim zakonima i propisima te na zahtjev druge raspoložive statističke podatke koji se opravdano zahtijevaju za potrebe revizije izvođenja zračnog prijevoza.

2. Ugovorne stranke surađuju u okviru Zajedničkog odbora u skladu s člankom 29. ovog Sporazuma (Zajednički odbor), kako bi olakšale međusobnu razmjenu statističkih podataka za potrebe praćenja razvoja zračnih usluga iz ovog Sporazuma.

GLAVA IV.

INSTITUCIONALNE ODREDBE

ČLANAK 28.

TUMAČENJE I PROVEDBA

1. Stranke poduzimaju sve odgovarajuće mjere, bilo općenite ili posebne, da bi se osiguralo ispunjavanje obveza koje proizlaze iz ovog Sporazuma i suzdržavaju se od svih mjera koje bi mogle ugroziti ostvarenje ciljeva ovog Sporazuma.

2. Svaka je stranka odgovorna za pravilnu provedbu ovog Sporazuma na vlastitom državnom području. Ukrajina je ujedno odgovorna i za provedbu svojeg zakonodavstva donesenog s ciljem uvođenja u svoj zakonodavni sustav zahtjeva i normi iz akata Europske unije u vezi s civilnim zrakoplovstvom, navedenima u Prilogu I. ovom Sporazumu.

3. Svaka stranka drugoj stranci pruža sve potrebne informacije i pomoć u slučaju istraga o mogućim kršenjima koju ta druga stranka provodi u okviru svojih nadležnosti, kako je predviđeno ovim Sporazumom.

4. Kada stranke djeluju na temelju ovlasti koje su im dodijeljene ovim Sporazumom, u vezi s pitanjima koja su od interesa za drugu stranku i koja se odnose na tijela ili trgovačka društva druge stranke, nadležna tijela druge stranke moraju o tome biti potpuno obaviještena te im se mora dati prilika da u vezi s tim daju primjedbe prije donošenja konačne odluke.

5. Koliko je god to moguće, odredbe ovog Sporazuma i odredbe akata navedenih u Prilogu I. ovom Sporazumu istovjetne su u osnovi s odgovarajućim pravilima ugovora EU-a i akata donesenih prema ugovorima EU-a, te se odredbe u svojoj provedbi i primjeni tumače sukladno s odgovarajućim presudama i odlukama Suda Europske unije, dalje u tekstu „Sud” i odlukama Europske komisije.

ČLANAK 29.

ZAJEDNIČKI ODBOR

1. Ovime se osniva odbor sastavljen od predstavnika stranaka (dalje u tekstu Zajednički odbor), koji je odgovoran za upravljanje ovim Sporazumom i koji osigurava njegovu pravilnu provedbu. U tu svrhu on daje preporuke i donosi odluke u slučajevima posebno predviđenima Sporazumom.

2. Odluke Zajedničkog odbora donose se jednoglasno i obvezujuće su za ugovorne stranke. Ugovorne ih stranke primjenjuju u skladu s vlastitim pravilima. Stranke se međusobno obavješćuju o okončanju takvih postupaka i datumu stupanja na snagu odluka. Kada odluka koju donosi Zajednički odbor obuhvaća zahtjev za djelovanje određene stranke, ta stranka poduzima neophodne mjere i o tome obavješćuje Zajednički odbor.

3. Zajednički odbor odlukom donosi svoj poslovnik.

4. Zajednički odbor se sastaje ako i kada je to potrebno.

5. Svaka ugovorna stranka može zatražiti sazivanje sastanka Zajedničkog odbora da bi pokušala riješiti određeno pitanje u vezi s tumačenjem ovog Sporazuma. Takav sastanak započinje u najkraćem mogućem roku, ali najkasnije dva mjeseca od primitka zahtjeva, osim ako su se ugovorne stranke dogovorile drukčije.

6. Za potrebe pravilne provedbe Sporazuma, ugovorne stranke razmjenjuju informacije i na zahtjev bilo koje od njih savjetuju se unutar Zajedničkog odbora.

7. Ako prema mišljenju jedne stranke druga stranka ne provodi pravilno odluku Zajedničkog odbora, ta stranka može zatražiti da Zajednički odbor raspravi o tom pitanju. Ako Zajednički odbor ne može riješiti problem u roku od dva mjeseca od upućivanja, ugovorna stranka koja je zatražila raspravu može poduzeti odgovarajuće zaštitne mjere u skladu s člankom 31. ovog Sporazuma (Zaštitne mjere).

8. Ne dovodeći u pitanje stavak 2. ovog članka, ako Zajednički odbor odluku o pitanju koje mu je upućeno ne donese u roku od šest mjeseci od dana upućivanja, ugovorne stranke mogu poduzeti odgovarajuće privremene zaštitne mjere u skladu s člankom 31. ovog Sporazuma (Zaštitne mjere).

9. U skladu s člankom 20. (Ulaganja u zračne prijevoznike) ovog Sporazuma, Zajednički odbor ispituje pitanja vezana uz dvostrana ulaganja u većinsko vlasništvo ili izmjene stvarnog upravljanja zračnim prijevoznicima stranaka.

10. Zajednički odbor isto tako razvija suradnju:

    (a) preispitivanjem tržišnih uvjeta koji utječu na zračne usluge prema ovom Sporazumu;

    (b) preispitivanjem i koliko je moguće učinkovitim rješavanjem pitanja „poslovanja” koja bi među ostalim mogla sprečavati pristup tržištu i neometano pružanje dogovorenih usluga prema ovom Sporazumu kao način osiguravanja jednakih uvjeta poslovanja, regulatorne konvergencije i smanjenja regulatorne opterećenosti komercijalnih operatera;

    (c) poticanjem razmjena stručnjaka u području novih zakonodavnih ili regulatornih inicijativa i razvoja, kao i donošenjem novih instrumenata međunarodnog javnog i privatnog prava, osobito u područjima sigurnosti, zaštite, okoliša, zrakoplovne infrastrukture (uključujući slotove), zračnih luka, industrijske suradnje, upravljanja zračnim prometom, okruženja tržišnog natjecanja i zaštite potrošača;

    (d) redovitim proučavanjem socijalnih učinaka Sporazuma tijekom provedbe, posebno u području zapošljavanja i razvoja odgovarajućih odgovora na pitanja koja se smatraju opravdanima;

    (e) razmatranjem mogućih područja za daljnji razvoj ovog Sporazuma, uključujući preporuke za izmjene ovog Sporazuma;

(f) dogovaranjem, na temelju konsenzusa, o prijedlozima, pristupima ili dokumentima postupovne prirode koji su izravno povezani s funkcioniranjem ovog Sporazuma;

(g) razmatranjem i razvojem tehničke pomoći u područjima obuhvaćenima ovim Sporazumom; i

(h) poticanjem suradnje u okviru odgovarajućih međunarodnih foruma i nastojanjem uspostave koordiniranih stajališta.

ČLANAK 30.

RJEŠAVANJE SPOROVA I ARBITRAŽA

1. Ako između stranaka dođe do spora u vezi s tumačenjem ili primjenom ovog Sporazuma, one ga prije svega nastoje riješiti u okviru službenog savjetovanja unutar Zajedničkog odbora u skladu sa stavkom 5. članka 29. (Zajednički odbor) ovog Sporazuma. U slučajevima kada Zajednički odbor donosi odluke prema ovom postupku u pogledu tumačenja ili primjene zahtjeva i normi iz Priloga I. ovom Sporazumu, njima se poštuju presude Suda u vezi s tumačenjem odgovarajućih zahtjeva i normi, kao i odluke Europske komisije koje se donose prema uvjetima odgovarajućih zahtjeva i normi.

2. Ako ugovorne stranke ne mogu riješiti spor u skladu sa stavkom 1. ovog članka, spor se na zahtjev bilo koje stranke podnosi arbitražnom vijeću sastavljenom od tri arbitra u skladu s postupkom navedenim u tekstu u nastavku:

   (a) svaka stranka imenuje arbitra u roku od šezdeset (60) dana od dana kada je od druge stranke diplomatskim putem primila obavijesti o zahtjevu za arbitražu arbitražnog vijeća; trećeg arbitra imenuju dva ostala arbitra u roku od dodatnih šezdeset (60) dana. Ako jedna od ugovornih stranaka ne imenuje arbitra u dogovorenom roku, ili ako treći arbitar nije imenovan u dogovorenom roku, svaka ugovorna stranka može od predsjednika Vijeća ICAO-a zatražiti da imenuje arbitra ili arbitre, prema potrebi. Ako je predsjednik Vijeća istog državljanstva kao i jedna stranka, imenuje se predsjednik Vijeća s najviše iskustva koji nije izuzet na osnovi državljanstva;

   (b) treći arbitar imenovan u skladu s uvjetima iz stavka (a) mora biti državljanin treće države i djeluje kao predsjednik arbitražnog vijeća;

   (c) arbitražno vijeće usuglašava svoj poslovnik; i

   (d) podložno konačnoj odluci arbitražnog vijeća, ugovorne stranke početne troškove arbitraže dijele ravnopravno.

3. Na zahtjev stranke, dok se ne donese konačna odluka arbitražnog vijeća, arbitražno vijeće može od druge stranke zahtijevati da provede privremene zaštitne mjere.

4. Svaka privremena ili konačna odluka arbitražnog vijeća obvezujuća je za ugovorne stranke. Arbitražno vijeće nastoji donijeti prijelazne ili konačne odluke konsenzusom. Kada konsenzus nije moguć, donosi odluke većinom glasova.

5. Ako jedna od stranaka ne postupi u skladu s odlukom arbitražnog vijeća donesenom u skladu s uvjetima iz ovog članka u roku od trideset (30) dana od obavijesti o gore navedenoj odluci, druga stranka može, onoliko dugo koliko to kršenje traje, ograničiti, obustaviti ili opozvati prava ili povlastice koje je dala u skladu s uvjetima ovog Sporazuma stranci u prijestupu.

ČLANAK 31.

ZAŠTITNE MJERE

1. Ne dovodeći u pitanje članak 7. (Zaštita zrakoplovstva) i članak 8. (Sigurnost zrakoplovstva) te procjene zaštite i sigurnosti navedene u Prilogu III. ovom Sporazumu, stranka može poduzeti odgovarajuće zaštitne mjere ako smatra da druga stranka nije ispunila obveze prema ovom Sporazumu. Zaštitne mjere ograničavaju se u opsegu i trajanju na ono što je strogo potrebno da bi se popravile okolnosti ili zadržala ravnoteža ovog Sporazuma. Prednost se daje onim mjerama koje će najmanje utjecati na funkcioniranje ovog Sporazuma.

2. Ugovorna stranka koja namjerava poduzeti zaštitne mjere o tome obavješćuje drugu ugovornu stranku preko Zajedničkog odbora, navodeći sve relevantne informacije.

3. Ugovorne stranke odmah započinju savjetovanje unutar Zajedničkog odbora s ciljem pronalaženja zajedničkog prihvatljivog rješenja.

4. Ne dovodeći u pitanje članak 7. (Zaštita zrakoplovstva) i članak 8. (Sigurnost zrakoplovstva) predmetna stranka ne može poduzeti zaštitne mjere prije isteka roka od jednog mjeseca od dana dostavljanja obavijesti iz stavka 2. ovog članka, osim ako se postupak savjetovanja iz stavka 3. završi prije isteka navedenog roka.

5. Predmetna stranka bez odgode obavješćuje Zajednički odbor o poduzetim mjerama, navodeći sve relevantne informacije.

6. Bilo koja mjera poduzeta u skladu s uvjetima iz ovog članka obustavlja se čim se druga stranka uskladi s odredbama ovog Sporazuma.

ČLANAK 32.

OBJAVA PODATAKA

Od predstavnika, delegata i stručnjaka stranaka, te službenika i drugih zaposlenika koji postupaju prema ovom Sporazumu zahtijevat se da, čak i nakon prestanka njihovih dužnosti, ne objavljuju podatke koji su obuhvaćeni obvezom čuvanja poslovne tajne, a osobito podatke o trgovačkim društvima, njihovim poslovnim odnosima ili njihovim troškovnim komponentama.

ČLANAK 33.

PRIJELAZNE ODREDBE

1. U Prilogu III. ovom Sporazumu utvrđuju se prijelazne odredbe i odgovarajuća razdoblja primjene između stranaka.

2. Postepeni prijelaz Ukrajine na učinkovitu provedbu zahtjeva i normi iz akata Europske unije u vezi s civilnim zrakoplovstvom navedenim u Prilogu I. ovom Sporazumu i ispunjavanje uvjeta iz Priloga III. podložno je procjenama koje provodi Europska komisija u suradnji s Ukrajinom i u pogledu normizacije inspekcijskih pregleda u području zaštite u zrakoplovstvu koje provodi EASA u skladu sa zahtjevima i normama navedenima u dijelu C Prilogu I. ovom Sporazumu.

   Kada Ukrajina smatra da je zadovoljavajuće uvela odgovarajuće zakonodavne zahtjeve i norme u ukrajinsko zakonodavstvo te da ih ujedno i provodi, obavješćuje Europsku komisiju da je potrebno izvršiti procjenu.

3. Ako Europska komisija utvrdi da Ukrajina ispunjava odgovarajuće zahtjeve i norme, pitanje podnosi Zajedničkom odboru uspostavljenom prema članku 29. (Zajednički odbor) ovog Sporazuma kako bi mogao donijeti odluku o tome zadovoljava li Ukrajina uvjete za sljedeće prijelazno razdoblje i postupa li u skladu sa svim zahtjevima.

4. Ako Europska komisija utvrdi da Ukrajina ne ispunjava odgovarajuće zahtjeve i norme, o tome izvješćuje Zajednički odbor. Europska komisija zatim Ukrajini preporučuje posebna poboljšanja i utvrđuje, savjetovanjem s Ukrajinom, provedbeno razdoblje u kojem se odgovarajući nedostatci mogu razumno ukloniti. Prije okončanja provedbenog razdoblja provodi se sljedeća i, ako je potrebno, i daljnje procjene učinkovitosti i zadovoljavajuće razine ispunjavanja preporučenih poboljšanja.

5. Utvrdi li Europska komisija da su odgovarajući nedostatci uklonjeni, pitanje dostavlja Zajedničkom odboru kako bi odlučio na odgovarajući način i kako je navedeno u stavku 3. ovog članka.

ČLANAK 34.

ODNOS U VEZI S OSTALIM SPORAZUMIMA I/ILI DOGOVORIMA

1. Odredbe ovog Sporazuma imaju prednost nad odgovarajućim odredbama dvostranih sporazuma o zračnom prijevozu i/ili dogovorima između stranaka.

2. Ne dovodeći u pitanje stavak 1. ovog članka, odredbe o vlasništvu, pravima u vezi s prometom, kapacitetima, učestalosti, tipu ili promjeni zrakoplova, korištenju iste oznake i određivanju cijena dvostranog sporazuma ili dogovora između Ukrajine i Europske unije ili države članice EU-a, primjenjuju se između stranaka ako je takav dvostrani sporazum i/ili dogovor povoljniji u pogledu slobode predmetnih zračnih prijevoznika ili i drugim područjima i pod uvjetom da nema diskriminacije između država članica Europske unije i njihovih državljanina. Isto se primjenjuje na odredbe koje nisu obuhvaćene ovim Sporazumom.

3. Ako stranke postanu potpisnice višestranog sporazuma ili podrže odluku koju donese ICAO ili druga međunarodna organizacija koji obuhvaćaju pitanja iz ovog Sporazuma, o tome se savjetuju sa Zajedničkim odborom kako bi utvrdile je li potrebno izmijeniti ovaj Sporazum tako da obuhvati takve promjene.

ČLANAK 35.

FINANCIJSKE ODREDBE

Ne dovodeći u pitanje članak 5. stavak 1. točku (b) (Opća načela regulatorne suradnje) ovog Sporazuma, stranke dodjeljuju potrebna financijska sredstva, uključujući i ona vezana uz Zajednički odbor, za provedbu ovog Sporazuma na svojim odgovarajućim državnim područjima.

GLAVA V.

STUPANJE NA SNAGU, PREISPITIVANJE, PRESTANAK I DRUGE ODREDBE

ČLANAK 36.

IZMJENE

1. Zajednički odbor može na prijedlog jedne stranke i u skladu s ovim člankom konsenzusom odlučiti o izmjeni priloga ovom Sporazumu i kako je navedeno u članku 15. podstavku 3. točki (a) (Novo zakonodavstvo).

2. Izmjene priloga ovom Sporazumu stupaju na snagu nakon što stranke dovrše neophodne unutarnje postupke.

3. Na zahtjev bilo koje stranke i u skladu s odgovarajućim postupcima, uzimajući u obzir moguće preporuke Zajedničkog odbora, ovaj se Sporazum revidira u pogledu primjene njegovih odredaba te da bi se razmotrili neophodni sljedeći koraci. Sve daljnje izmjene odredaba ovog Sporazuma stupaju na snagu kako je određeno člankom 38. (Stupanje na snagu i prijelazna primjena) ovog Sporazuma.

ČLANAK 37.

PRESTANAK

Svaka ugovorna stranka može pismeno u svakom trenutku diplomatskim kanalima obavijestiti drugu stranku o prestanku ovog Sporazuma. Takva obavijest istovremeno se upućuje ICAO-u. Ovaj se Sporazum prekida u ponoć (prema GMT-u) na kraju prometne sezone Međunarodne udruge zračnih prijevoznika (ICAO) koja je na snazi godinu dana nakon datuma pisane obavijesti o prestanku, osim ako se obavijest ne povuče uz uzajamno odobrenje stranaka prije isteka tog razdoblja.

ČLANAK 38.

STUPANJE NA SNAGU I PRIVREMENA PRIMJENA

1. Ovaj Sporazum podliježe ratifikaciji ili odobrenju potpisnica u skladu s vlastitim postupcima.

2. Ovaj Sporazum stupa na snagu prvog mjeseca nakon datuma posljednje note u razmjeni diplomatskih nota između stranaka, potvrđujući da su dovršeni svi potrebni postupci za stupanje na snagu ovog Sporazuma. Za potrebe te razmjene, Ukrajina Glavnom tajništvu Vijeća Europske unije dostavlja svoju diplomatsku notu Europskoj uniji i njezinim državama članicama i Glavno tajništvo Vijeća Europske unije Ukrajini dostavlja diplomatsku notu Europske unije i njezinih država članica. Diplomatska nota Europske unije i njezinih država članica sadržava komunikacije svake države članice kojima potvrđuju dovršetak neophodnih postupaka za stupanje na snagu ovog Sporazuma.

3. Ne dovodeći u pitanje stavak 2 ovog članka, stranke odlučuju privremeno primjenjivati ovaj Sporazum, u skladu s njihovim unutarnjim postupcima i/ili prema potrebi, nacionalnim

zakonodavstvom, od prvog dana mjeseca nakon datuma zadnje note kojom se stranke međusobno obavješćuju o dovršetku odgovarajućih nacionalnih postupaka potrebnih za prijelaznu primjenu ili prema potrebi sklapanje ovog Sporazuma.

ČLANAK 39.

REGISTRACIJA U ICAO-u I TAJNIŠTVU UJEDNINJENIH NARODA

Ovaj Sporazum i sve njegove izmjene Ukrajina registrira u ICAO-u i Tajništvu Ujedinjenih naroda, u skladu s člankom 102. Povelje Ujedinjenih naroda, nakon njegova stupanja na snagu.

U POTVRDU TOGA, dolje potpisani, propisno ovlašteni, potpisali su ovaj Sporazum.

Sastavljeno u ... dan ... mjesec ... godina, u dva primjerka, na bugarskom, češkom, danskom, engleskom, estonskom, finskom, francuskom, grčkom, hrvatskom, latvijskom, litvanskom, mađarskom, malteškom, nizozemskom, njemačkom, poljskom, portugalskom, rumunjskom, slovačkom, slovenskom, španjolskom, švedskom, talijanskom i ukrajinskom jeziku, pri čemu je svaki od tih tekstova jednako vjerodostojan.

PRILOG I.

POPIS PRIMJENJIVIH ZAHTJEVA I NORMI KOJE JE DONIJELA EUROPSKA UNIJA U PODRUČJU CIVILNOG ZRAKOPLOVSTVA I KOJE UKRAJINA TREBA UGRADITI U SVOJE ZAKONODAVSTVO

„Primjenjivi zahtjevi i norme" sljedećih akata Europske unije ugrađuju se u zakonodavstvo Ukrajine i smatraju se dijelom Sporazuma te se primjenjuju u skladu s ovim Sporazumom i Prilogom III. ovom Sporazumu, osim ako naknadno nije drukčije navedeno. Prema potrebi dalje u tekstu navedene su posebne prilagodbe svakog pojedinog akta.

Primjenjivi zahtjevi i norme akata iz Priloga obvezujući su za stranke i uključeni su ili će se uključiti u njihov pravni poredak kako slijedi:

(a) uredbe i direktive Europske unije obvezujuće su za Europsku uniju i njezine države članice u skladu s ugovorima EU-a;

(b) nacionalni akti Ukrajine doneseni s ciljem provedbe odredaba odgovarajućih uredbi i direktiva Europske unije pravno su obvezujući za Ukrajinu, dok o obliku i načinu provedbe odlučuje Ukrajina.

A. PRISTUP TRŽIŠTU I VEZANA PITANJA

br. 1008/2008

Uredba (EZ) br. 1008/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. rujna 2008. o zajedničkim pravilima za obavljanje zračnog prijevoza u Zajednici (preinačena),

Primjenjivi zahtjevi i norme: Poglavlje IV.

br. 95/93

Uredba Vijeća (EEZ) br. 95/93 od 18. siječnja 1993. o zajedničkim pravilima za dodjelu slotova u zračnim lukama Zajednice,

kako je izmijenjena:

Uredbom (EZ) br. 894/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. svibnja 2002. o izmjeni Uredbe Vijeća (EEZ) br. 95/93,

Uredbom (EZ) br. 1554/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. srpnja 2003. o izmjeni Uredbe Vijeća (EEZ) br. 95/93,

Uredbom (EZ) br. 793/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o izmjeni Uredbe Vijeća (EEZ) br. 95/93,

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 12., 14. i 14.a stavak 2.

U pogledu primjene članka 12. stavka 2., izraz „Komisija” glasi „Zajednički odbor”.

br. 96/67

Direktiva Vijeća 96/67/EZ od 15. listopada 1996. o pristupu tržištu zemaljskih usluga u zračnim lukama Zajednice.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 25. i Prilog.

U pogledu primjene članka 10., izraz „Komisija” glasi „Zajednički odbor”.

U pogledu primjene članka 20. stavka 2., izraz „Komisija” glasi „Zajednički odbor”.

br. 785/2004

Uredba (EZ) br. 785/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o zahtjevima za zračne prijevoznike i operatore zrakoplova u vezi s osiguranjem,

kako je izmijenjena:

Uredbom Komisije (EU) br. 285/2010 od 6. travnja 2010. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 785/2004 Europskog parlamenta i Vijeća o zahtjevima u vezi s osiguranjem zračnih prijevoznika i operatora zrakoplova.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 8. i članak 10. stavak 2.

br. 2009/12

Direktiva 2009/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2009. o naknadama zračnih luka.

Primjenjivi zahtjevi i norme: svi osim članka 12. stavka 1., članka 13. i članka 14.

B. UPRAVLJANJE ZRAČNIM PROMETOM

br. 549/2004

Uredba (EZ) br. 549/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2004. (okvirna Uredba) o utvrđivanju okvira za stvaranje jedinstvenog europskog neba,

kako je izmijenjena:

Uredbom (EZ) br. 1070/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o poboljšanju izvedbe i održivosti Europskog zrakoplovnog sustava.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 4., 6. i 9. do 14.

br. 550/2004

Uredba (EZ) br. 550/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2004. o pružanju usluga u zračnoj plovidbi u jedinstvenom europskom nebu (Uredba o pružanju usluga),

kako je izmijenjena:

Uredbom (EZ) br. 1070/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o poboljšanju izvedbe i održivosti Europskog zrakoplovnog sustava.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 19., prilozi I. i II.

br. 551/2004

Uredba (EZ) br. 551/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2004. o organizaciji i upotrebi zračnog prostora u jedinstvenom europskom nebu (Uredba o zračnom prostoru),

kako je izmijenjena:

Uredbom (EZ) br. 1070/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o poboljšanju izvedbe i održivosti Europskog zrakoplovnog sustava.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 11.

br. 552/2004

Uredba (EZ) br. 552/2004 Europskog Parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2004. o interoperabilnosti Europske mreže za upravljanje zračnim prometom (Uredba o interoperabilnosti),

kako je izmijenjena:

Uredbom (EZ) br. 1070/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o poboljšanju izvedbe i održivosti Europskog zrakoplovnog sustava.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 12., prilozi I. i V.

Provedbeno zakonodavstvo

br. 691/2010

Uredba Komisije (EU) br. 691/2010 od 29. srpnja 2010. o utvrđivanju plana performansi za usluge u zračnoj plovidbi i mrežnih funkcija i izmjeni Uredbe (EZ) br. 2096/2005 o utvrđivanju zajedničkih zahtjeva za pružanje usluga u zračnoj plovidbi,

kako je izmijenjena:

Uredbom Komisije (EU) br. 677/2011 od 7. srpnja 2011. o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu mrežnih funkcija za upravljanje zračnim prometom (ATM) i izmjeni Uredbe (EU) br. 691/2010,

Uredbom Komisije (EU) br. 1216/2011 od 24. studenoga 2011. o izmjeni Uredbe Komisije (EU) br. 691/2010 o utvrđivanju plana performansi za usluge u zračnoj plovidbi i mrežnih funkcija,

Uredbom Komisije (EU) br. 390/2013 od 3. svibnja 2013. o utvrđivanju plana performansi za usluge u zračnoj plovidbi i mrežnih funkcija.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 25., prilozi I. do IV.

br. 1794/2006

Uredba Komisije (EZ) br. 1794/2006 od 6. prosinca 2006. o uspostavi zajedničkog sustava obračuna naknada za usluge u zračnoj plovidbi,

kako je izmijenjena:

Uredbom Komisije (EU) br. 1191/2010 od 16. prosinca 2010. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1794/2006 o uspostavi zajedničkog sustava obračuna naknada za usluge u zračnoj plovidbi,

Uredbom Komisije (EZ) br. 391/2013 od 3. svibnja 2013. o utvrđivanju zajedničkog statusa obračuna naknada za usluge u zračnoj plovidbi.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 17., prilozi I. do VI.

br. 482/2008

Uredba Komisije (EZ) br. 482/2008 od 30. svibnja 2008. o uspostavi sustava za osiguranje sigurnosti softvera koji moraju uvesti pružatelji usluga u zračnoj plovidbi i izmjeni Priloga II. Uredbi (EZ) br. 2096/2005,

kako je izmijenjena:

Uredbom Komisije (EU) br. 1035/2011 od 17. listopada 2011. o utvrđivanju zajedničkih zahtjeva za pružanje usluga u zračnoj plovidbi i izmjeni uredaba (EZ) br. 482/2008 i (EU) br. 691/2010.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 6., prilozi I. do II.

br. 1034/2011

Uredba Komisije (EU) br. 1034/2011 od 17. listopada 2011. o nadzoru sigurnosti u upravljanju zračnim prometom i uslugama u zračnoj plovidbi i o izmjeni Uredbe (EU) br. 691/2010.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 19.

br. 1035/2011

Provedbena uredba Komisije (EU) br. 1035/2011 od 17. listopada 2011. o utvrđivanju zajedničkih zahtjeva za pružanje usluga u zračnoj plovidbi i izmjeni uredaba (EZ) br. 482/2008 i (EU) br. 691/2010,

kako je izmijenjena:

Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 923/2012 od 26. rujna 2012. o utvrđivanju zajedničkih pravila zračnog prometa i operativnih odredaba u vezi s uslugama i postupcima u zračnoj plovidbi te o izmjeni Provedbene uredbe (EU) br. 1035/2011 i uredaba (EZ) br. 1265/2007, (EZ) br. 1794/2006, (EZ) br. 730/2006, (EZ) br. 1033/2006 i (EU) br. 255/2010.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 14., Prilozi I. do V.

br. 409/2013

Uredba Komisije (EU) br. 409/2013 od 3. svibnja 2013. o definiciji zajedničkih projekata, uspostavi upravljanja i utvrđivanju poticaja za potporu provedbi europskoga glavnog plana upravljanja zračnim prometom.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 15.

br. 2150/2005

Uredba Komisije (EZ) br. 2150/2005 od 23. prosinca 2005. o utvrđivanju zajedničkih pravila za fleksibilno korištenje zračnog prostora.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 9., Prilog.

br. 730/2006

Uredba Komisije (EZ) br. 730/2006 od 11. svibnja 2006. o klasifikaciji zračnog prostora i o pristupu u zračni prostor letova koji se obavljaju u skladu s pravilima vizualnog letenja iznad razine leta 195.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 4.

br. 255/2010

Uredba Komisije (EU) br. 255/2010 od 25. ožujka 2010. o utvrđivanju zajedničkih pravila za upravljanje protokom zračnog prometa.Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 15.

br. 176/2011

Uredba Komisije (EU) br. 176/2011 od 24. veljače 2011. o informacijama koje se moraju dostaviti prije uspostavljanja i izmjene funkcionalnog bloka zračnog prostora.

br. 923/2012

Uredba Komisije (EU) br. 923/2012 od 26. rujna 2012. o utvrđivanju zajedničkih pravila zračnog prometa i operativnih odredaba u vezi s uslugama i postupcima u zračnoj plovidbi te o izmjeni Provedbene uredbe (EU) br. 1035/2011 i uredaba (EZ) br. 1265/2007, (EZ) br. 1794/2006, (EZ) br. 730/2006, (EZ) br. 1033/2006 i (EU) br. 255/2010.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 10., Prilog.

br. 1032/2006

Uredba Komisije (EZ) br. 1032/2006 od 6 srpnja 2006. o utvrđivanju zahtjeva za automatske sustave za razmjenu podataka o letu u svrhu obavješćivanja, koordinacije i prijenosa letova između jedinica kontrole zračnog prometa,

kako je izmijenjena:

Uredbom Komisije (EZ) br. 30/2009 od 16. siječnja 2009. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1032/2006 u pogledu zahtjeva za automatske sustave razmjene podataka o letu koji podržavaju usluge podatkovnih veza.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 10., prilozi I. do V.

br. 1033/2006

Uredba Komisije (EZ) br. 1033/2006 od 4. srpnja 2006. o utvrđivanju zahtjeva o postupcima za planove leta u fazi prije polijetanja za jedinstveno europsko nebo,

kako je izmijenjena:

Uredbom Komisije (EU) br. 428/2013 od 8. svibnja 2013. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1033/2006 u vezi s ICAO-vim odredbama iz članka 3. stavka 1.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 5., Prilog.

br. 633/2007

Uredba Komisije (EZ) br. 633/2007 od 7. srpnja 2007. o utvrđivanju zahtjeva za primjenu protokola za prijenos poruka o letu koji se upotrebljava u svrhu obavješćivanja, koordinacije i prijenosa letova između jedinica kontrole zračnog prometa,

kako je izmijenjena:

Uredbom Komisije (EU) br. 283/2011 od 22. ožujka 2011. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 633/2007 u vezi s prijelaznim odredbama iz članka 7.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 7., druga i treća rečenica članka 8., Priloga I. do IV.

br. 29/2009

Uredba Komisije (EZ) br. 29/2009 od 16. siječnja 2009. o utvrđivanju zahtjeva u vezi s uslugama podatkovnih veza za jedinstveno europsko nebo.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 14., prilozi I. do VII.

br. 262/2009

Uredba Komisije (EZ) br. 262/2009 od 30 ožujka 2009. o utvrđivanju zahtjeva u vezi s usklađenom dodjelom i uporabom Mode S upitnih kodova za jedinstveno europsko nebo.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 12., prilozi I. do VI.

br. 73/2010

Uredba Komisije (EU) br. 73/2010 od 26. siječnja 2010. o utvrđivanju zahtjeva o kvaliteti zrakoplovnih podataka i zrakoplovnih informacija za jedinstveno europsko nebo.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 13., prilozi I. do X.

br. 1206/2011

Uredba Komisije (EU) br. 1206/2011 od 22. studenoga 2011. o utvrđivanju zahtjeva u vezi s uslugama podatkovnih veza za jedinstveno europsko nebo.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 11., prilozi I. do VII.

br. 1207/2011

Provedbena Uredba Komisije (EU) br. 1207/2011 od 22. studenoga 2011. o utvrđivanju zahtjeva u vezi s uslugama podatkovnih veza za jedinstveno europsko nebo.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 14., prilozi I. do IX.

br. 1079/2012

Uredba Komisije (EU) br. 1079/2012 od 16. studenoga 2012. o utvrđivanju zahtjeva za razmak između govornih kanala za jedinstveno europsko nebo i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1265/2007.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 15., prilozi I. i V.

Uredba o SESAR-u

br. 219/2007

Uredba Komisije (EZ) br. 219/2007 od 27. veljače 2007. o uspostavljanju zajedničkog poduzeća za razvoj nove generacije Europskog sustava upravljanja zračnim prometom (SESAR),

kako je izmijenjena:

Uredbom Komisije (EZ) br. 1361/2008 od 16. prosinca 2008. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 219/2007 o uspostavljanju zajedničkog poduzeća za razvoj nove generacije Europskog sustava upravljanja zračnim prometom (SESAR).

Primjenjivi zahtjevi i norme: Članak 1. stavci 1. i 2. i stavci 5. do 7., članci 2. i 3., članak 4. stavak 1., Prilog.

Dozvole kontrolora zračnog prometa

br. 805/2011

Uredba Komisije (EU) br. 805/2011 od 10 kolovoza 2011. o utvrđivanju detaljnih pravila za licencije i određene svjedodžbe kontrolora zračnog prometa u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 32., prilozi I. do IV.

Odluke Komisije:

br. 2011/121

Odluka Komisije od 21. veljače 2011. o utvrđivanju ciljeva performansi i graničnih vrijednosti za upozoravanje na razini cjelokupne Europske unije za pružanje usluga u zračnoj plovidbi za godine 2012. do 2014 (2011/121/EU).

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 4.

br. 2011/2611

Odluka Komisije od 20. svibnja 2011. o izuzećima prema članku 14. Uredbe Komisije (EZ) br. 29/2009 C(2011) 2611 konačna.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 3., prilozi I. i II.

br. 2011/9074 završna verzija

Provedbena Odluka Komisije od 9. prosinca 2011. o izuzećima prema članku 14. Uredbe Komisije (EZ) br. 29/2009 – C(2011) 9074 završna verzija.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 3., prilozi I. i II.

br. 2012/9604 završna verzija

Provedbena Odluka Komisije o odobrenju Strateškog plana mreže za funkcije mreže upravljanja zračnim prometom za jedinstveno europsko nebo za razdoblje 2012.–2019. – C (2012) 9604 konačna.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 3.

C. ZRAKOPLOVNA SIGURNOST

Br. 216/2008 (Osnovna uredba)

Uredba (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. veljače 2008. o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Europske

agencije za sigurnost u zrakoplovstvu i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 91/670/EEZ, Uredbe (EZ) br. 1592/2002 i Direktive 2004/36/EZ,

kako je izmijenjena:

Uredbom Komisije (EZ) br. 690/2009 od 30. srpnja 2009. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Europske agencije za sigurnost zračnog prometa i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 91/670/EEZ, Uredbe (EZ) br. 1592/2002 i Direktive 2004/36/EZ.

Uredbom Komisije (EZ) br. 1108/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 216/2008 u području aerodroma, upravljanja zračnim prometom i usluga u zračnoj plovidbi i o stavljanju izvan snage Direktive 2006/23/EZ.

Uredbom Komisije (EZ) br. 6/2013 od 8. siječnja o izmjeni Uredbe (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Europske agencije za sigurnost zračnog prometa i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 91/670/EEZ, Uredbe (EZ) br. 1592/2002 i Direktive 2004/36/EZ.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 11., 13. do 16., 20. do 25., 54., 55., 68. i prilozi I. do VI.

Uredba (EZ) br. 216/2008 i njezina provedbena pravila primjenjuju se na Ukrajinu prema sljedećim odredbama:

1. Ukrajina ne delegira EASA-i svoje funkcije u vezi sa sigurnošću kako je predviđeno prema Konvenciji i njezinim prilozima.
2. Ukrajina podliježe inspekcijskim nadzorima u vezi s normizacijom koju obavlja EASA prema članku 54. Uredbe (EZ) br. 216/2008;
3. O primjeni članka 11. Uredbe (EZ) br. 216/2008 na certifikate koje izdaje Ukrajina odlučuje Zajednički odbor, u skladu s odredbama Priloga III. ovom Sporazumu;
4. Članak 11. stavak 1. Uredbe (EZ) br. 216/2008 ne primjenjuje se na certifikate koje Ukrajina izdaje u područjima letačkih operacija i početne i kontinuirane plovidbenosti (Provedbene uredbe br.: (EU) 965/2012, 748/2012 i (EZ) 2042/2003);
5. Europska komisija u Ukrajini ima ovlasti donositi odluke prema članku 11. stavku 2., članku 14. stavcima 5. i 7. i članku 24. stavku 5. i članku 25. stavku 1. Uredbe (EZ) br. 216/2008 u područjima u kojima Zajednički odbor proglasi primjenjivim članak 11. stavak 1.;

6. U području zračne plovidbenosti, kada EASA ne obavlja nikakve zadaće, Ukrajina može izdavati certifikate, dozvole ili odobrenja u primjeni određenog sporazuma ili dogovora između Ukrajine i treće zemlje.

br. 748/2012

Uredba Komisije (EU) br. 748/2012 o utvrđivanju provedbenih pravila za certifikaciju plovidbenosti i ekološku certifikaciju zrakoplova i s njima povezanih proizvoda, dijelova i uređaja te za certifikaciju projektnih i proizvodnih organizacija,

kako je izmijenjena:

Uredbom Komisije (EU) br. 7/2013 o izmjeni Uredbe (EU) br. 748/2012 o utvrđivanju provedbenih pravila za certifikaciju plovidbenosti i ekološku certifikaciju zrakoplova i s njima povezanih proizvoda, dijelova i uređaja te za certifikaciju projektnih i proizvodnih organizacija.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. i 2., 8. i 10. i Prilog.

br. 2042/2003

Uredba Komisije (EZ) br. 2042/2003 od 20. studenoga 2003. o neprekidnosti zračne plovidbenosti zrakoplova i zrakoplovnih proizvoda, dijelova i uređaja te o odobravanju organizacija i osoblja uključenih u te zadatke,

kako je izmijenjena:

Uredbom Komisije (EZ) br. 707/2006 od 8. svibnja 2006. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2042/2003 u pogledu odobrenja ograničenog trajanja i Priloga I. i III.

Uredbom Komisije (EZ) br. 376/2007 od 30. ožujka 2007. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2042/2003 o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova i aeronautičkih proizvoda, dijelova i uređaja te o odobravanju organizacija i osoblja uključenih u te poslove;

Uredbom Komisije (EZ) br. 1056/2008 od 27. listopada 2008. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2042/2003 o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova i aeronautičkih proizvoda, dijelova i uređaja te o odobravanju organizacija i osoblja uključenih u te poslove;

Uredbom Komisije (EU) br. 127/2010 od 5. veljače 2010. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2042/2003 o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova i aeronautičkih proizvoda, dijelova i uređaja te o odobravanju organizacija i osoblja uključenih u te poslove;

Uredbom Komisije (EU) br. 962/2010 od 26. listopada 2010. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2042/2003 o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova i aeronautičkih proizvoda, dijelova i uređaja te o odobravanju organizacija i osoblja uključenih u te poslove;

Uredbom Komisije (EU) br. 1149/2011 od 21. listopada 2011. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2042/2003 o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova i aeronautičkih proizvoda, dijelova i uređaja te o odobravanju organizacija i osoblja uključenih u te poslove;

Uredbom Komisije (EU) br. 593/2012 o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2042/2003 o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova i aeronautičkih proizvoda, dijelova i uređaja te o odobravanju organizacija i osoblja uključenih u te poslove.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 6., prilozi I. do IV.

br. 996/2010

Uredba (EU) br. 996/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. listopada 2010. o istragama i sprečavanju nesreća i nezgoda u civilnom zrakoplovstvu i stavljanju izvan snage Direktive 94/56/EZ.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 26., uz iznimku članka 7. stavka 4. i članka 24.

br. 2003/42

Direktiva 2003/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2003. o izvješćivanju o događajima povezanima sa sigurnošću u civilnom zrakoplovstvu.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 11., prilozi I. i II.

br. 1321/2007

Uredba Komisije (EU) br. 1321/2007 od 12. studenoga 2007. o utvrđivanju provedbenih pravila za upisivanje u središnju bazu podataka informacija o događajima u civilnom zrakoplovstvu, razmijenjenih u skladu s Direktivom 2003/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 4.

br. 1330/2007

Uredba Komisije (EU) br. 1330/2007 od 24. rujna 2007. o utvrđivanju provedbenih pravila za širenje informacija zainteresiranim strankama o

događajima koji ugrožavaju sigurnost u civilnom zrakoplovstvu iz članka 7. stavka 2. Direktive 2003/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 10., prilozi I. do II.

br. 104/2004

Uredba Komisije (EZ) br. 104/2004 od 22. siječnja 2004. o utvrđivanju pravila o organizaciji i sastavu Žalbenog odbora Europske agencije za zrakoplovnu sigurnost.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 7. i Prilog.

br. 628/2013

Provedbena uredba Komisije (EU) br. 628/2013 od 28. lipnja 2013. o metodama rada Europske agencije za sigurnost zračnog prometa prilikom obavljanja inspekcijskog nadzora u području standardizacije i praćenju primjene pravila Uredbe (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Uredbe Komisije (EZ) br. 736/2006.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 27.

br. 2111/2005

Uredba (EZ) br. 2111/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2005. o uspostavi popisa Zajednice koji sadržava zračne prijevoznike na koje se primjenjuje zabrana letenja unutar Zajednice, o informiranju putnika u zračnom prometu o identitetu zračnog prijevoznika koji obavlja let i stavljanju izvan snage članka 9. Direktive 2004/36/EZ.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 13., Prilog.

br. 473/2006

Uredba Komisije (EZ) br. 473/2006 od 22. ožujka 2006. o utvrđivanju provedbenih pravila za popis Zajednice onih zračnih prijevoznika na koje se primjenjuje zabrana letenja unutar Zajednice iz poglavlja II. Uredbe (EZ) br. 2111/2005 Europskog parlamenta i Vijeća.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 6., prilozi A do C.

br. 474/2006

Uredba Komisije (EZ) br. 474/2006 od 22. ožujka 2006. o utvrđivanju provedbenih pravila za popis Zajednice onih zračnih prijevoznika na koje se

primjenjuje zabrana letenja unutar Zajednice iz poglavlja II. Uredbe (EZ) br. 2111/2005 Europskog parlamenta i Vijeća,

kako je izmijenjena:

Provedbenom Uredbom Komisije (EU) br. 659/2013 od 10. srpnja 2013. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 474/2006 o uspostavi popisa Zajednice onih zračnih prijevoznika na koje se primjenjuje zabrana letenja unutar Zajednice.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 3., prilozi A do B (vidi posljednje izmjene u tekstu u nastavku):

br. 1178/2011

Uredba Komisije (EU) br. 1178/2011 od 3. studenoga 2011. o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i administrativnih postupaka vezano za članove posade zrakoplova u civilnom zrakoplovstvu u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća,

kako je izmijenjena:

Uredbom Komisije (EU) br. 290/2012 od 30. ožujka 2012. o izmjeni Uredbe (EU) br. 1178/2011 o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i administrativnih postupaka vezano za članove posade zrakoplova u civilnom zrakoplovstvu u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 11., prilozi I. do VII.

br. 965/2012

Uredba Komisije (EU) br. 965/2012 od 5. listopada 2012. o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i upravnih postupaka u vezi s letačkim operacijama u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća,

kako je izmijenjena:

Uredbom Komisije (EU) br. 800/2013 od 14. kolovoza 2013. o izmjeni Uredbe (EU) br. 965/2012 o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i administrativnih postupaka vezano za članove posade zrakoplova u civilnom zrakoplovstvu u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 9., prilozi I. do VII.

br. 1332/2011

Uredba Komisije (EU) br. 1332/2011 od 16. prosinca 2011. o zahtjevima uporabe zajedničkoga zračnog prostora i operativnim procedurama za izbjegavanje sudara u zraku.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 4., Prilog.

D. OKOLIŠ

br. 2003/96

Direktiva Vijeća 2003/96/EC od 27. listopada 2003. o restrukturiranju sustava Zajednice za oporezivanje energenata i električne energije.

Primjenjivi zahtjevi i norme: Članak 14. stavak 1. točka (b) i stavak 2.

br. 2006/93

Direktiva 2006/93/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uređenju uporabe zrakoplova obuhvaćena dijelom II. poglavljem 3. sveskom 1. Priloga 16. Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, drugo izdanje (1988.).

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 5.

br. 2002/49

Direktiva 2002/49/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. lipnja 2002. o procjeni i upravljanju bukom okoliša.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 16., prilozi I. do VI.

br. 2002/30

Direktiva 2002/30/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. ožujka 2002. o utvrđivanju pravila i postupaka u vezi s uvođenjem operativnih ograničenja vezanih uz buku u zračnim lukama Zajednice,

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 15., prilozi I. i II.

E. SOCIJALNI UČINCI

br. 1989/391

Direktiva Vijeća 89/391/EEZ od 12. lipnja 1989. o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja radnika na radu;

kako je izmijenjena:

Direktivom 2007/30/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2007. o izmjeni Direktive Vijeća 89/391/EEZ, njezinih pojedinačnih direktiva i direktiva Vijeća 83/477/EEZ, 91/383/EEZ, 92/29/EEZ i 94/33/EZ s ciljem pojednostavljivanja i racionalizacije izvješća o praktičnoj provedbi.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 16. i 18. do 19.

br. 2003/88

Direktiva 2003/88/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 4. studenoga 2003. o određenim vidovima organizacije radnog vremena.

Primjenjive odredbe članci 1. do 19., 21. do 24. i 26. do 29.

br. 2000/79

Direktiva Vijeća 2000/79/EZ od 27. studenoga 2000. o Europskom sporazumu o organizaciji radnog vremena mobilnog osoblja u civilnom zrakoplovstvu, koji su sklopili Udruga europskih zračnih prijevoznika (AEA), Udruženje europskih radnika u prometu (ETF), Europska udruga osoblja pilotskih kabina (ECA), Udruga europskih regionalnih zračnih prijevoznika (ERA) i Međunarodna udruga zračnih prijevoznika (IACA).

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 2. do 3., Prilog.

F. ZAŠTITA POTROŠAČA

br. 90/314

Direktiva Vijeća 90/314/EEZ od 13. lipnja 1990. o putovanjima, odmorima i kružnim putovanjima u paket-aranžmanima.

Primjenjive odredbe: članci 1. do 10.

br. 93/13

Direktiva Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima.

Primjenjive odredbe: članci 1. do 10. i Prilog.

U pogledu primjene članka 10., izraz „Komisija” glasi „sve ostale stranke ECAA-e”.

br. 95/46

Direktiva 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i slobodnom protoku takvih podataka.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 34.

br. 2027/97

Uredba Vijeća (EZ) br. 2027/97 od 9. listopada 1997. o odgovornosti zračnih prijevoznika u slučaju nesreća,

kako je izmijenjena:

Uredbom (EZ) br. 889/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. svibnja 2002. o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 2027/97.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 8.

br. 261/2004

Uredba (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o utvrđivanju općih pravila odštete i pomoći putnicima u slučaju uskraćenog ukrcaja i otkazivanja ili dužeg kašnjenja leta u polasku te o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 295/91.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 17.

br. 1107/2006

Uredba (EZ) br. 1107/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o pravima osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti u zračnom prijevozu.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 16., prilozi I. i II.

G. RAČUNALNI SUSTAVI REZERVACIJA

br. 80/2009

Uredba (EZ) br. 80/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. siječnja 2009. o Kodeksu poslovanja računalnih sustava rezervacija i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2299/89.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 19. i Prilog.

H. OSTALO ZAKONODAVSTVO

br. 437/2003

Uredba (EZ) br. 437/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. veljače 2003. o statističkim rezultatima u vezi s otpremom putnika, tereta i pošte u zračnom prometu,

kako je izmijenjena:

Uredbom Komisije (EZ) br. 1358/2003 od 31. srpnja 2003. o provedbi Uredbe (EZ) br. 437/2003 Europskog parlamenta i Vijeća.

Uredbom Komisije (EZ) br. 546/2005 od 8. travnja 2005. o prilagodbi Uredbe (EZ) br. 437/2003 Europskog parlamenta i Vijeća u odnosu na dodjelu šifri država izvjestiteljica i o izmjeni Uredbe Komisije (EZ) br. 1358/2003 u odnosu na ažuriranje popisa zračnih luka Zajednice.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 11., prilozi I. i II.

br. 1358/2003

Uredba Komisije (EZ) br. 1358/2003 od 31. srpnja 2003. o provedbi Uredbe (EZ) br. 437/2003 Europskog parlamenta i Vijeća o statističkim podatcima u odnosu na prijevoz putnika, tereta i pošte u zračnom prometu i o izmjeni njezinih priloga I. i II.

kako je izmijenjena:

Uredbom Komisije (EZ) br. 158/2007 od 16. veljače 2007. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1358/2003 u odnosu na popis zračnih luka Zajednice.

Primjenjivi zahtjevi i norme: članci 1. do 4., prilozi I. do III.

PRILOG II.

DOGOVORENE USLUGE I SPECIFICIRANE RUTE

34. Svaka stranka dodjeljuje zračnim prijevoznicima druge stranke pravo da obavljaju usluge zračnog prijevoza na rutama koje se navode dalje u tekstu:

(a) za zračne prijevoznike iz Europske unije: Bilo koja točka u Europskoj uniji – srednje točke na državnim područjima partnera Europske politike susjedstva[2], zemlje EZZP-a[3], ili zemlje navedene u Prilogu V. – Bilo koja točka u Ukrajini – točke nakon;

(a) za zračne prijevoznike u Ukrajini: Bilo koja točka u Ukrajini – srednje točke na državnim područjima partnera Europske politike susjedstva, zemlje EZZP-a ili zemlje navedene u Prilogu V. – Bilo koja točka u Europskoj uniji.

Postojeća i nova prava, uključujući i prava na pružanje usluga izvan točaka obuhvaćenih dvostranim sporazumima ili ostalim dogovorima između Ukrajine i država članica EU-a, koja nisu obuhvaćena ovim Sporazumom, mogu se uživati i dogovoriti, pod uvjetom da ne postoji diskriminacija zračnih prijevoznika na temelju državljanstva;

(c) Zračni prijevoznici iz Europske unije isto tako imaju pravo na pružanje usluga zračnog prijevoza između točaka u Ukrajini, bez obzira na to započinju li ili završavaju takve usluge unutar EU-a.

35. Usluge koje se obavljaju u skladu sa stavkom 1. točkama (a) i (b) ovog Priloga započinju ili završavaju na državnom području Ukrajine, za zračne prijevoznike iz Ukrajine i na državnom području Europske unije za zračne prijevoznike iz Europske unije.

36. Zračni prijevoznici obiju stranaka mogu u pogledu bilo kojih ili svih letova i prema njihovu odabiru:

(a) obavljati letove u bilo kojem ili u oba smjera;

(b) kombinirati različite brojeve letova u pogledu jednog zrakoplova;

---

2 „Partneri Europske politike susjedstva" smatraju se da su Alžir, Armenija, Azerbajdžan, Bjelarus, Egipat, Gruzija, Izrael, Jordan, Libanon, Libija, Maroko, Palestina, Sirija, Tunis i Republika Moldova, što znači da Ukrajina nije obuhvaćena.

3 „Zemlje EZZP-a" stranke su Višestranog sporazuma o uspostavi Europskog zajedničkog zračnog prostora koje su sljedeće: Države članice Europske unije, Republika Albanija, Bosna i Hercegovina, bivša jugoslavenska republika Makedonija, Republika Island, Republika Crna Gora, Kraljevina Norveška, Republika Srbija i Kosovo (Ovim se određivanjem ne dovode u pitanje stajališta o statusu i u skladu je s Rezolucijom Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1244. i Mišljenjem Međunarodnog suda pravde o Deklaraciji o neovisnosti Kosova).

(c) obavljati usluge na srednjim i krajnjim točkama, kako je navedeno u stavku 1. točkama (a) i (b) ovog Priloga, i točkama na državnim područjima stranaka u bilo kojoj kombinaciji i prema bilo kojem redoslijedu;

(d) izostaviti stanke na određenoj točki ili točkama;

(e) prenositi promet s bilo kojeg svojeg zrakoplova na bilo koji drugi svoj zrakoplov, u bilo kojem trenutku;

(f) praviti stanke u bilo kojem trenutku na državnom području ili izvan državnog područja bilo koje stranke;

(g) obavljati tranzitni promet preko državnog područja druge stranke; i

(h) objediniti promet na istom zrakoplovu bez obzira na to odakle potječe takav promet.

37. Svaka stranka dopušta svakom zračnom prijevozniku da odredi učestalost i kapacitet međunarodnog zračnog prijevoza koji nudi na temelju stanja na tržištu. U skladu s tim pravom, ni jedna stranka jednostrano ne ograničava obujam prijevoza, učestalost niti redovitost usluga, tip zrakoplova ili tipove koje koriste zračni prijevoznici druge stranke, osim u slučaju carine, tehničkih, operativnih, okolišnih, zaštitnih ili zdravstvenih razloga niti u pogledu primjene članka 26. (Okruženje tržišnog natjecanja) ovog Sporazuma.

38. Zračni prijevoznici svake stranke mogu pružati usluge, u okviru dogovora o zajedničkom korištenju kodova, na svakoj točki koja se nalazi u trećoj zemlji koja nije obuhvaćena posebnim rutama, pod uvjetom da ne koriste pravo pete slobode.

39. Ovaj Prilog podliježe prijelaznim aranžmanima iz Priloga III. ovom Sporazumu i produljenju prava kako je predviđeno u tom prilogu.

PRILOG III.

PRIJELAZNE ODREDBE

Odjeljak 1.

Prijelazna razdoblja

1. Prijelaz Ukrajine na učinkovitu provedbu svih odredaba i uvjeta koji proizlaze iz ovog Sporazuma izvršava se tijekom dvaju prijelaznih razdoblja.

2. Takav prijelaz podliježe procjenama i inspekcijskim pregledima u vezi s normizacijom, koje obavljaju Europska komisija i EASA, kao i odluci Zajedničkog odbora, kako je određeno člankom 33. (Prijelazne odredbe) ovog Sporazuma.

Odjeljak 2.

Odredbe primjenjive tijekom prvog prijelaznog razdoblja

1. Tijekom prvog prijelaznog razdoblja:

   (a) zračnim prijevoznicima Europske unije i zračnim prijevoznicima ovlaštenima u Ukrajini dopušteno je uživati neograničena prava prijevoza između bilo koje točke u Europskoj uniji i bilo koje točke u Ukrajini;

   (b) podložno procjeni u pogledu Ukrajine odgovarajućih zahtjeva i standarda Europske unije i nakon obavješćivanja Zajedničkog odbora, Ukrajina se uključuje kao promatrač u rad Odbora uspostavljenog prema uvjetima iz Uredbe (EEZ) br. 95/93 o zajedničkim pravilima o dodjeli slotova u zračnim lukama Zajednice; i

   (c) odredbe članka 22. (Komercijalne mogućnosti), podstavak 5. točka (c) (zemaljske usluge zračnim prijevoznicima ostalih stranaka) se ne primjenjuju.

2. Uvjeti prijelaza na drugo prijelazno razdoblje za Ukrajinu podrazumijevaju sljedeće:

   (a) uvođenje u nacionalno zakonodavstvo i provedbu primjenjivih zahtjeva i normi iz:

– Uredbe (EZ) 216/2008 (o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Europske agencije za sigurnost zračnog prometa);

– Uredbe (EU) br. 748/2012 (provedbena pravila za certifikaciju plovidbenosti i ekološku certifikaciju zrakoplova i s njima povezanih proizvoda, dijelova i uređaja te za certifikaciju projektnih i proizvodnih organizacija);

– Uredbe (EZ) br. 2042/2003 (o neprekidnosti zračne plovidbenosti zrakoplova i zrakoplovnih proizvoda, dijelova i uređaja te o odobravanju organizacija i osoblja uključenih u te zadatke) kako je izmijenjena;

– Uredbe (EU) br. 965/2012 (o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i upravnih postupaka u vezi s letačkim operacijama);

– Uredbe (EU) br. 1178/2011 (o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i administrativnih postupaka vezano za članove posade zrakoplova u civilnom zrakoplovstvu);

– Uredbe (EU) br. 996/2010 (o istragama i sprečavanju nesreća i nezgoda u civilnom zrakoplovstvu);

– Direktive 2009/12/EZ (o pristojbama zračnih luka);

– Direktive Vijeća 96/67/EZ (o pristupu tržištu zemaljskih usluga u zračnim lukama Zajednice);

– Uredbe (EEZ) br. 95/93 (o zajedničkim pravilima o dodjeli slotova);

– Direktive 2000/79/EZ (o Europskom sporazumu o organizaciji radnog vremena mobilnog osoblja u civilnom zrakoplovstvu);

– Poglavlja IV. Uredbe (EZ) br. 1008/2008 (o obavljanju zračnih usluga);

– Uredbe (EZ) br. 785/2004 (o zahtjevima u vezi s osiguranjem zračnih prijevoznika i operatera);

– Uredbe (EEZ) br. 80/2009 (o računalnom sustavu rezervacija);

– Uredbe Vijeća (EZ) br. 2027/97 (o odgovornosti zračnih prijevoznika u slučaju nesreća);

– Uredbe Vijeća (EZ) br. 261/2004 (opća pravila o odštetama i pomoći putnicima u slučaju uskraćenog ukrcaja i otkazivanja ili dužeg kašnjenja leta u polasku);

– Uredbe (EZ) br. 549/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2004. o utvrđivanju okvira za stvaranje jedinstvenog europskog neba (okvirna Uredba);

– Uredbe (EZ) br. 550/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2004. o pružanju usluga u zračnoj plovidbi u jedinstvenom europskom nebu (Uredba o pružanju usluga);

– Uredbe (EZ) br. 551/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2004. o organizaciji i upotrebi zračnog prostora u jedinstvenom europskom nebu (Uredba o zračnom prostoru);

– Uredbe (EZ) br. 552/2004 Europskog Parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2004. o interoperabilnosti Europske mreže za upravljanje zračnim prometom (Uredba o interoperabilnosti);

– Uredbe Komisije (EU) br. 691/2010 Europske komisije od 29. srpnja 2010. o utvrđivanju plana performansi za usluge u zračnoj plovidbi i mrežnih funkcija i izmjeni Uredbe (EZ) br. 2096/2005 o utvrđivanju zajedničkih zahtjeva za pružanje usluga u zračnoj plovidbi;

– Uredbe Komisije (EZ) br. 1794/2006 od 6. prosinca 2006. o uspostavi zajedničkog sustava obračuna naknada za usluge u zračnoj plovidbi;

– Uredbe Komisije (EU) br. 1034/2011 od 17. listopada 2011. o nadzoru sigurnosti u upravljanju zračnim prometom i uslugama u zračnoj plovidbi i o izmjeni Uredbe (EU) br. 691/2010;

– Uredbe Komisije (EZ) br. 2150/2005 Europske komisije od 23. prosinca 2005. o utvrđivanju zajedničkih pravila za fleksibilno korištenje zračnog prostora; i

– Uredbe Komisije (EU) br. 255/2010 Europske komisije od 25. ožujka 2010. o utvrđivanju zajedničkih pravila za upravljanje protokom zračnog prometa,

kako su navedene, uključujući i njihove izmjene u Prilogu I. ovom Sporazumu;

(b) primjenu pravila o operativnim licencijama značajno istovjetnih onima iz Poglavlja II. Uredbe (EZ) br. 1008/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. rujna 2008. o zajedničkim pravilima za obavljanje zračnog prijevoza u Europskoj uniji; i

(c) u pogledu sigurnosti u zrakoplovstvu, provedbu zadnje primjenjive izmjene dijela II. Dokumenta 30. ECAC-a.

Odjeljak 3.

Odredbe primjenjive tijekom drugog prijelaznog razdoblja

1. Nakon odluke Zajedničkog odbora, kako je određeno člankom 33. (Prijelazne odredbe) ovog Sporazuma, kojom se potvrđuje da Ukrajina ispunjava sve uvjete navedene u odjeljku 2. stavku 2.:

   (a) odgovarajuće certifikate koje izdaje Ukrajina, kako je navedeno u Prilogu IV. odjeljku 1., priznaju države članice u skladu s uvjetima navedenima u odluci Zajedničkog odbora i prema članku 11. Uredbe (EZ) 216/2008;

   (b) odredbe članka 22. (Komercijalne mogućnosti), podstavak 5. točka (c) (zemaljske usluge zračnim prijevoznicima ostalih stranaka) se ne primjenjuje; i

   (c) podložno procjeni u pogledu provedbe Ukrajine odgovarajućih zahtjeva i standarda Europske unije i nakon obavješćivanja Zajedničkog odbora, Ukrajina se uključuje kao promatrač u rad Odbora uspostavljenog prema uvjetima iz Uredbe (EEZ) br. 2111/2005 o uspostavi popisa Zajednice koji sadržava zračne prijevoznike na koje se primjenjuje zabrana letenja unutar Zajednice.

2. Uvjeti prijelaza na punu provedbu ovog Sporazuma za Ukrajinu podrazumijevaju sljedeće:

   (a) uvođenje u nacionalno zakonodavstvo i provedbu svih primjenjivih zahtjeva i standarda iz akata Europske unije navedenih u Prilogu I. ovom Sporazumu; i

   (b) zračni prostor u njezinoj nadležnosti organizira se u skladu sa zahtjevima EU-a primjenjivima za uspostavu FAB-ova.

Odjeljak 4.

Puna provedba ovog Sporazuma

Nakon odluke Zajedničkog odbora, kako je određeno člankom 33. (Prijelazne odredbe) ovog Sporazuma, kojom se potvrđuje da Ukrajina ispunjava sve uvjete navedene u odjeljku 3. stavku 2. ovog Priloga, primjenjuje se sljedeće:

1. Osim prava u vezi s prometom iz odjeljka 2. članka 1. ovog Priloga:

   (a) zračnim prijevoznicima iz Europske unije dopušteno je uživati neograničena prava u vezi s prometom između točaka u Ukrajini, srednjim točkama u Europskoj politici susjedstva i zemljama EZZP-a, kao i točkama u zemljama navedenima u Prilogu V. i sljedećim točkama, pod uvjetom da je let dio usluge koja se obavlja na određenoj točki u državi članici.

Zračni prijevoznici iz Europske unije isto tako imaju pravo na pružanje usluga zračnog prijevoza između točaka u Ukrajini, bez obzira na to započinju li ili završavaju takve usluge unutar EU-a; i

(b) zračnim prijevoznicima iz Ukrajine dopušteno je uživati neograničena prava u vezi s prometom između točaka u Europskoj uniji, srednjim točkama u Europskoj politici susjedstva i zemljama EZZP-a, kao i točkama u zemljama navedenima u Prilogu V. i sljedećim točkama, pod uvjetom da je let dio usluge koja se obavlja na određenoj točki u Ukrajini.

2. Svi odgovarajući certifikati sadržani u odjeljku 2. Priloga IV. ovom Sporazumu koje izdaje Ukrajina priznaju se u državama članicama u skladu s uvjetima predviđenima ovim odredbama.

PRILOG IV.

POPIS CERTIFIKATA IZ PRILOGA III. OVOM SPORAZUMU

1. Zračna posada

Licencije pilota (izdavanje, održavanje, izmjene, ograničavanje, obustavljanje ili opozivanje) (Uredbe (EZ) br. 216/2008, (EU) br. 1178/2011, (EU) br. 290/2012 o izmjeni (EU) br. 1178/2011).

Certificiranje osoba odgovornih za obavljanje osposobljavanja za letenje ili osposobljavanja za letenje na simulatoru i za potrebe procjene vještina pilota (Uredbe (EZ) br. 216/2008, (EU) br. 1178/2011, (EU) br. 290/2012 o izmjeni (EU) br. 1178/2011).

Provjere kabinskog osoblja (izdavanje, održavanje, izmjene, ograničavanje, obustavljanje ili opozivanje) (Uredbe (EZ) br. 216/2008, (EU) br. 1178/2011, (EU) br. 290/2012 o izmjeni (EU) br. 1178/2011).

Svjedodžbe o zdravstvenoj sposobnosti pilota (izdavanje, održavanje, izmjene, ograničavanje, obustavljanje ili opozivanje) (Uredbe (EZ) br. 216/2008, (EU) br. 1178/2011, (EU) br. 290/2012 o izmjeni (EU) br. 1178/2011).

Certificiranje zrakoplovno-medicinskih ispitivača, kao i uvjeta prema kojima liječnici opće prakse mogu djelovati kao zrakoplovno-medicinski ispitivači (Uredbe (EZ) br. 216/2008, (EU) br. 1178/2011, (EU) br. 290/2012 o izmjeni (EU) br. 1178/2011).

Povremena zrakoplovno-medicinska provjera članova kabinskog osoblja – kvalifikacije osoba odgovornih za tu procjenu (Uredbe (EZ) br. 216/2008, (EU) br. 1178/2011, (EU) br. 290/2012 o izmjeni (EU) br. 1178/2011).

Uvjeti za izdavanje, održavanje, izmjene, ograničavanje, obustavljanje ili opozivanje certifikata za organizacije za osposobljavanje pilota (Uredbe (EZ) br. 216/2008, (EU) br. 1178/2011, (EU) br. 290/2012 o izmjeni (EU) br. 1178/2011).

Uvjeti za izdavanje, održavanje, izmjene, ograničavanje, obustavljanje ili opozivanje certifikata za zrakoplovno-medicinske centre uključene u osposobljavanje i zrakoplovno-medicinsku procjenu zračnih posada u civilnom zrakoplovstvu (Uredbe (EZ) br. 216/2008, (EU) br. 1178/2011, (EU) br. 290/2012 o izmjeni (EU) br. 1178/2011).

Certificiranje uređaja za osposobljavanje na simulatoru leta i zahtjevi za organizacije koje koriste te uređaje Uredbe (EZ) br. 216/2008, (EU) br. 1178/2011, (EU) br. 290/2012 o izmjeni (EU) br. 1178/2011).

2. Upravljanje zračnim prometom / Usluge u zračnoj plovidbi

Certifikati pružatelja usluga u zračnom prometu (Uredbe (EZ) 216/2008 (EU) br. 1034/2011, (EU) br. 1035/2011 Prilog II. Posebni zahtjevi za pružanje usluga u zračnom prometu).

Certifikati pružatelja meteoroloških usluga (Uredbe (EZ) 216/2008, (EU) br. 1034/2011 (EU) br. 1035/2011 Prilog III. Posebni zahtjevi za pružanje meteoroloških usluga u zračnom prometu).

Certifikati pružatelja zrakoplovnih usluga u zračnom prometu (Uredbe (EZ) 216/2008, (EU) br. 1034/2011, (EU) br. 1035/2011 Prilog IV. Posebni zahtjevi za pružanje zrakoplovnih informativnih usluga).

Certifikati pružatelja usluga komunikacije, navigacije ili nadzora (Uredbe (EZ) 216/2008, (EU) br. 1034/2011, (EU) br. 1035/2011 Prilog V. Posebni zahtjevi za pružanje usluga komunikacije, navigacije ili nadzora).

Dozvole za kontrolore zračnog prometa (ATCO) i studente kontrole zračnog prometa (izdavanje, obustava i opoziv) i vezani rejtinzi i upisi (Uredbe (EC) 216/2008, (EU) br. 805/2011).

Svjedodžbe o zdravstvenoj sposobnosti kontrolora zračnog prometa (Uredbe (EZ) 216/2008, (EU) br. 805/2011).

Certifikati organizacija za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa (ATCO) (valjanost, obnova, potvrda i korištenje) (Uredbe (EU) br. 216/2008 i (EU) br. 805/2011).

PRILOG V.

POPIS OSTALIH DRŽAVA IZ ČLANAKA 17., 19. I 22. OVOG SPORAZUMA I PRILOGA II. I III. OVOM SPORAZUMU

1. Republika Island (na temelju Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru);
2. Kneževina Lihtenštajn (na temelju Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru);
3. Kraljevina Norveška (na temelju Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru); i
4. Švicarska Konfederacija (na temelju Sporazuma o zračnom prometu između Europske zajednice i Švicarske Konfederacije).

PRILOG VI.

POSTUPOVNA PRAVILA

Ovaj se Sporazum primjenjuje u skladu s postupovnim pravilima navedenima u tekstu u nastavku:

1. SUDJELOVANJE UKRAJINE U ODBORIMA

Kada je u skladu s ovim Sporazumom Ukrajina uključena u Odbor uspostavljen na temelju akata Europske unije, ona zauzima status promatrača i izložena je svim odgovarajućim raspravama te se potiče na sudjelovanje u razgovorima, u skladu s postupovnim pravilima, dok se isključuje iz dijela rasprave koji obuhvaća glasovanje.

U vezi s područjem Upravljanja zračnim prometom, da bi se provelo odgovarajuće zakonodavstvo u vezi s jedinstvenim europskim nebom, Ukrajina se isto tako uključuje u sva tijela koja uspostavlja Europska komisija, kao što je Tijelo za savjetovanje industrije (ICB) i Upravitelj mreže (NM).

2. DOBIVANJE STATUSA PROMATRAČA U EASA-i

Status promatrača u EASA-i Ukrajini omogućuje sudjelovanje u tehničkim skupinama i tijelima EASA-e otvorenima za države članice EU-a i druge partnerske zemlje u europskom susjedstvu, podložno uspostavljenim uvjetima takvog sudjelovanja. Status promatrača ne obuhvaća pravo glasanja. Taj status se ne može dobiti u pogledu Upravnog odbora EASA-e.

3. SURADNJA I RAZMJENA PODATAKA

Da bi se olakšalo vršenje odgovarajućih ovlasti nadležnih tijela stranaka, takve stranke na zahtjev međusobno razmjenjuju sve podatke potrebne za pravilno funkcioniranje ovog Sporazuma.

4. JEZICI

U postupcima određenima ovim Sporazumom stranke mogu koristiti bilo koji službeni jezik institucija Europske unije ili ukrajinski jezik. Stranke su međutim svjesne da korištenje engleskog jezika olakšava te postupke. Ako se jezik koji nije službeni jezik institucija Europske unije koristi u službenom dokumentu, prijevod na službeni jezik institucija Europske unije podnosi se usporedno, uzimajući u obzir odredbe iz prethodne rečenice. Ako stranke namjeravaju koristiti u usmenom postupku jezik koji nije službeni jezik institucija Europske unije, ta stranka osigurava simultano tumačenje na engleski jezik.

PRILOG
VII.

KRITERIJI IZ ČLANKA 26. STAVKA 4. OVOG SPORAZUMA

1. Sljedeće mora biti usklađeno s odgovarajućim funkcioniranjem ovog Sporazuma:

   (a) potpore koje su socijalnog karaktera, koje se dodjeljuju pojedinačnim potrošačima, pod uvjetom da se takve potpore dodjeljuju na nediskriminirajućoj osnovi u vezi s predmetnim uslugama; i

   (b) potpore da bi se umanjila šteta uzrokovana prirodnim katastrofama ili iznimnim pojavama.

2. Nadalje, sljedeće se može smatrati usklađenim s odgovarajućim funkcioniranjem ovog Sporazuma:

   (a) potpore za promicanje gospodarskog razvoja područja gdje je životni standard iznimno nizak ili gdje je prisutna ozbiljna nezaposlenost;

   (b) potpore za poticanje razvoja određenih gospodarskih aktivnosti ili određenih gospodarskih područja kada takve potpore ne utječu negativno na komercijalne operacije zračnih prijevoznika u interesu stranaka; i

   (c) potpore za ostvarivanje ciljeva, dopuštene prema uredbama EU-a o horizontalnom skupnom izuzeću i horizontalnim i sektorskim pravilima o državnim potporama koja se dodjeljuju u skladu s tako definiranim uvjetima.